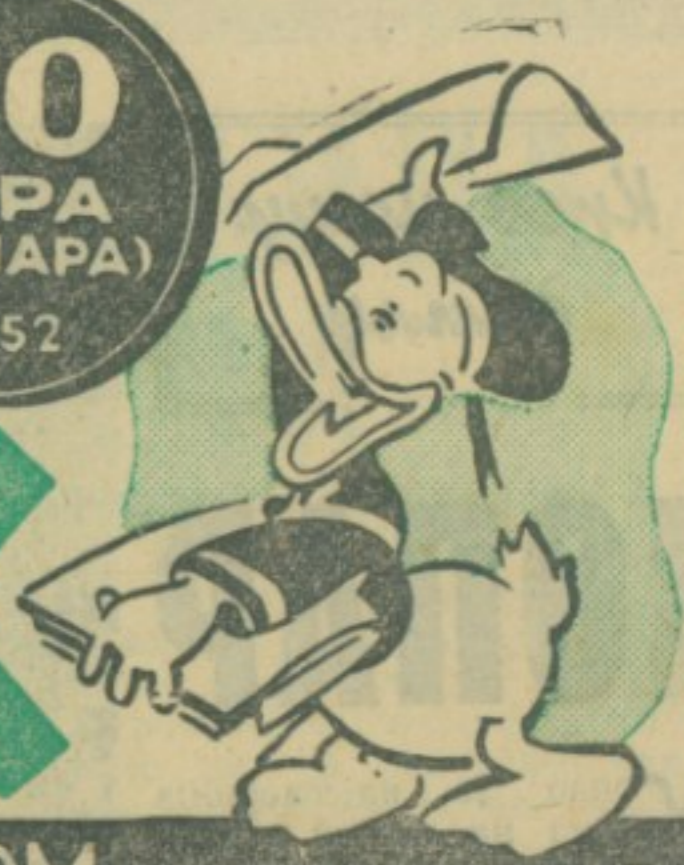

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

50
ПАРА
(ДИНАРА)
1952

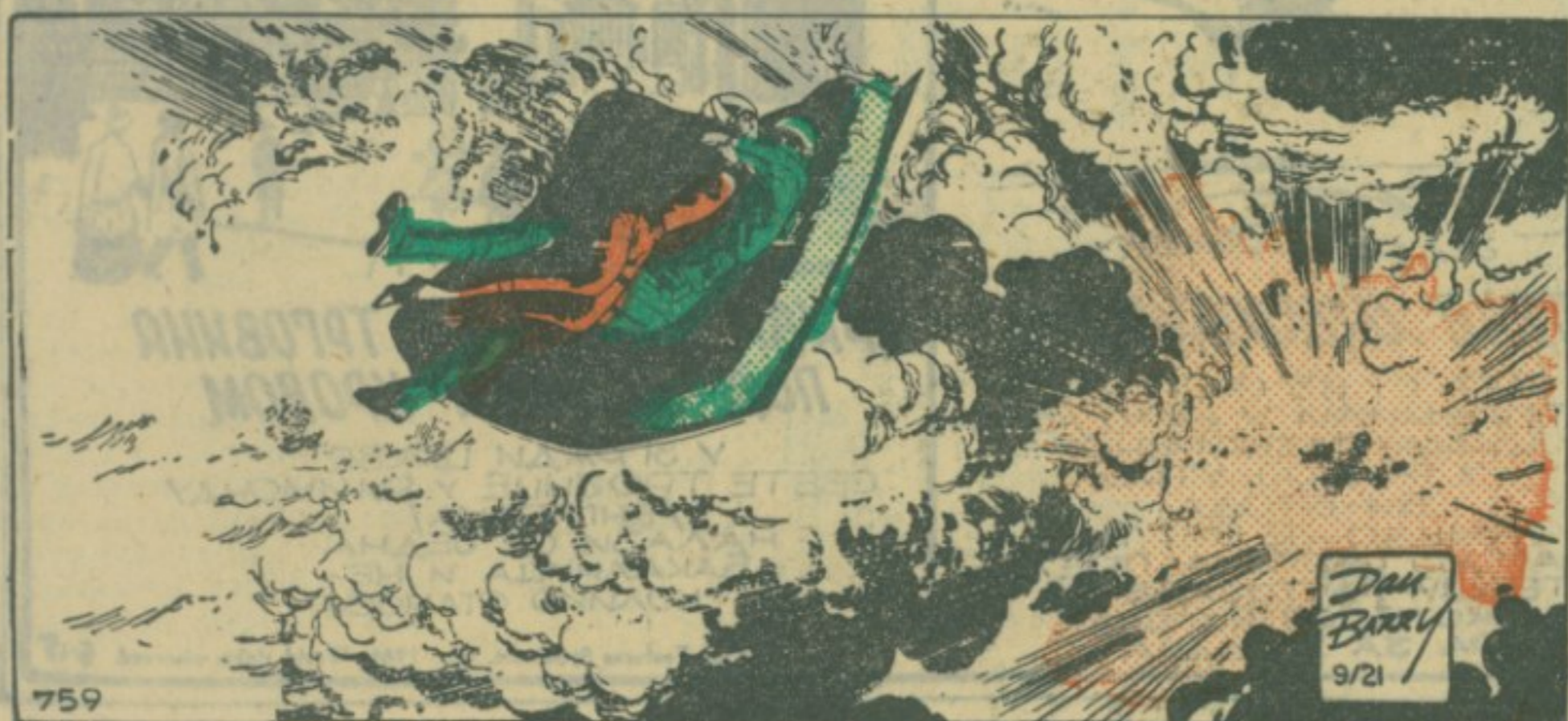

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XXVII
БРОЈ 759
16. јул 1966.

Дан
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

КРОЗ ВЕКОВЕ

Пре сто година

И пре једног века јул је био месец одмора и одласка ван града, у села и бање. Издавачи листова и часописа трудили су се да својим читаоцима помогну да нечим испуне доколицу: објављивали су знатно више кратких занимљивих вести које су одговарале укусу тадашњег читаоца. Из јулских листова из 1866. године напбирчили смо и ми ове вести.

РИМ. Доктор Д. Ортари открио је недавно у Миланској библиотеци веома значајан спис Леонарда да Винчија посвећен проучавању феномена светлости који интересује сликаре. Рукопис је на пергаменту и састоји се од 112 страница.

МОСКВА. Међу свим многољудним европским градовима Москва представља жалостан изузетак: у њој нема омнибуса с коњском гучом. Уместо њих у Москви саобраћају отворене кочије од Иљинских врата до Покровског моста на растојању од пет врсти.

РОШФОР. Један астроном-аматер открио је недавно нову јарку звезду у сазвезђу Северни венац које се пре два дана није видело. После

неколико дана звезда је престала да буде видљива. Прву сличну појаву описао је још Плиније Млађи. Године 1572 дански астроном Тихо Брахе угледао је нову звезду у сазвезђу Касиопеје која је својим сјајем превазилазила Сиријус и Јупитер.

МИЛАНО. Један Сицилијанац пронашао је јевтин начин добијања алуминијума, метала који је досад био веома скуп. Он тврди да ће оклопи од овог метала имати такву тврдоћу да ни танак ни бајонети неће остављати на њима никакав траг.

КРИМ. На обема обалама мореуза Керч почело је истраживање нафте. На кавкаској обали истраживачи су успели да нађу на богат нафтосни базен. Истовременост геолошког устројства Крима и Кавказа служи као предзнак велике количине нафте и на Криму.

У ОВОМ БРОЈУ:

БОЕМ БЕЗ ПРЕМЦА
СКУПО ПЛАЊЕНО НЕПОВЕРЕЊЕ
ПОКРЕТ НАУКА МЛАДИМА
КО СУ ВИДИ НЕАНДЕРТАЛЦИ
ЧИСТ ВАЗДУХ ПРВИ УСЛОВ
ЖИВОТА
ШАРЕНА ПОРОДИЦА ГРГЕЧА
ОВЧАРСКИ ПСИ ПОМАЖУ
ТЕКСТИЛНУ ИНДУСТРИЈУ
АНЕГДОТЕ
ШАХ
СПОРТ
ПИСМА ЧИТАЛАЦА

Кроз нашу
земљу

КОПАР

Копар је најсевернија лука на нашем делу Јадрана. У старом веку се називао Каприс. Првобитно насеље је било саграђено на острву Капре, чије је име истог порекла као и острва Каприја у Италији. Словенски досељеници, који су у ове крајеве дошли под крај шестог и почетком седмог века, преиничили су латински Каприс у свој Копер, како га Словенци и данас називају. Копер је преко 6 векова био под млетачком влашћу, касније је био под управом Наполеона, затим царске Аустрије, а од 1918. па до 1945. под Италијом, када је припојен својој матици.

У време док је био под Аустријом и Италијом Копар је полако пропадао, јер су обе поменуте земље биле заинтересоване искључиво за јачање Трста и његове луке. Привредни живот је био замро. У граду се ништа није зидало, па је он остао готово у истом стању какав је био под млетачком влашћу. Тек после ослобођења почиње нагли успон Копра. Сада он има преко 13 хиљада становника и врло развијену индустрију: фабрику мопеда и аутомобила „Томос“, пластичних маса „Иплас“ и др. Преко новоизграђене луке у Копру транспортују се годишње стотине хиљада тона робе. Копар је матична лука бродова „Сплошне пловидбе“.

После Анкарана, Копар је наше најсеверније купалиште на Јадрану. У односу на

остала купалишта он има најниже средње месечне температуре ваздуха; само су три месеца (VI-VIII) топлија од 20°C. Просечно трајање Сунчевог сијања износи у јуну 8,7, у јулу 10,5 и у августу 9,4 часова дневно. Копар је 1965. године посетило 46 хиљада домаћих и страних туриста. Њихову пажњу привлаче старе зграде, саграђене пре 5-7 векова, које још увек служе за становање, фонтана саграђена пре 540 година, stolна црква и друге занимљивости у овом лепом истарском граду.

ПИРАТ И ЕНГЛЕСКА БАНКА

Енглеску банку основао је пират Вилијем Патерсон. Он се родио 1658. године и као седамнаестогодишњи младић постао је путујући трговац. Кад се домогао нешто новца напустио је Енглеску. Лутајући светом стигао је и на Бахамска острва где се прихватио много уносијег посла — гусарења. Наплаћкавши огромно богатство Патерсон се вратио у Енглеску и 1694. године основао је Бенк оф Ингленд, чувену Енглеску банку.

АНЕГДОТЕ

КАД ШО ПРЕПОРУЧИ

Један глумац-почетник замоли великог енглеског комедиографа Бернара Шоа да га препоручи директору неког позоришта за ангажман. Шо написа:
— Овај младић игра Ромео, Отело, Шајлока, Лира и — бриц. Ово последње игра најбоље.

ДЕД И УНУК

Једне јесени шетао је Булоњском шумом књижевник Александар Дима-Отац са својим унуком.
— Деда, зашто лишће позрвени у јесен? — упита малишан.
— Зато што се много чега нагледа преко лета — одговори Дима.

СТИДЕ СЕ

Два виша свештеника замерише великом сликару Рафаелу што су му ликови апостола Петра и Павла сувише црвени на једној слици.
Рафаел зловољно одговори:
— Они су црвени јер се стиде што се данас трло рђаво управља црквом.

ШОПЕНХАУЕР О ЖЕНАМА

Немачки филозоф Шопенхауер једном је упоредно жену са сатом на торњу, пужем и ехом. Како то, хтело је друштво да зна.
— Целој вароши разгласи шта се догађа у њеној кући као сат на торњу. Све што има носи на себи — као пуж. И, увек је њена реч последња — као ехо.
Зажаморило је негодовање. Шопенхауер је наставио:
— Наравно, са изузетком присутних госпођа. Оне су тачне као сат на торњу, кућанице-као пуж и — пријатан ехо својих мужева.

Ripley's - Веровали или не!

НАЈНЕОБИЧНИЈА ВОЈНА ПАРАДА У ИСТОРИЈИ

ВОЈВОДА ФЕРДИНАНД СИН АУСТРИЈСКЕ ЦАРИЦЕ МАРИЈЕ ТЕРЕЗИЈЕ ПОСЛАО ЈЕ СВЕЧАНЕ ДВОРСКЕ КОЧИЈЕ И ЧИТАВУ ЧЕТУ ПРАТИОЦА ДА БИ ИЗ ЈЕДНОГ ГРАДА УДАЉЕНОГ 30 КИЛОМЕТАРА ОД БЕЧА, ДОНЕЛИ ШЕШИР КОЈИ ЈЕ ЖЕЛЕО ДА ИМА НА ПРОГЛАВИ СВОЈ 21. РОЂЕНДАНА /1765/

ГЕНЕРАЛА ПОСТУМУСА

ИЗАБРАЛЕ СУ ЊЕГОВЕ ЧЕТЕ ЗА РИМСКОГ ИМПЕРАТОРА 259. ГОДИНЕ ЈЕР ИМ ЈЕ ДОЗВОЛИО ДА ПЛАЧКАЈУ ОСВОЈЕНЕ ГРАДОВЕ У ГАЛИЈИ — АЛИ КАД ИМ ЈЕ 10 ГОДИНА КАСНИЈЕ ЗАБРАНИО ПЛАЧКАЊЕ НЕМАЧКОГ ГРАДА МАЈНЦА ТИ ИСТИ ВОЈНИЦИ СУ ГА УБИЛИ

СРЕБРНИ ЛЕПТИРОВИ

УПОТРЕБЉАВАНИ СУ НЕКАД У КИНИ КАО НОВАЦ

ЈЕДАН ГОЛУБ ДИСМОНОШОУ

КОГА СУ ИЗ САЈГОНА ОТПРЕМИЛИ У АРАУ/ФРАНЦУСКА/ ЗАТВОРЕНОГ У ТАМНОЈ УТРОБИ БРОДА НАШАО ЈЕ ПУТ НА ТРАГ ДО САЈГОНА ПРЕЛЕТЕВШИ РАСТОЈАЊЕ ОД ОКО 13.000 КИЛОМЕТАРА ЗА 25 ДАНА

УВЕК ЦВЕТНИ ЧАСОВНИК

У АЛЖИРУ ПОСТОЈИ ВЕЛИКИ ЧАСОВНИК ОД ЦВЕКА КОЈЕ ЦВЕТА ПРЕКО ЦЕЛЕ ГОДИНЕ

ЦРКВА, СТАНОВИ И ТРГОВИНА ПОД ЈЕДНИМ КРОВОМ

У ЗГРАДИ ЦРКВЕ СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ У РИЧМОНДУ (ЕНГЛЕСКА) НАЛАЗИ СЕ ЈЕДНА БАКАЛНИЦА И НЕКОЛИКО СТАНОВА

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

СПОРТ

СПОРТСКИ КАЛЕИДОСКОП

Кажу да су од свих спортиста играчи голфа најприврженији својој страсти. Као очигледан доказ за то нека послуже „Привремена правила — 1940“ која је објавио Ричмондски голф-клуб из енглеске покрајине Сарија. Правилник гласи:

„Од играча се захтева да скупљају гелере од бомби и шрапнела да ови не би оштетили машине за шишање траве на игралиштима.

Ако би за време такмичења дошло до топовског или ваздушног бомбардовања играчи могу отићи у склониште а да не буду кажњени због прекидања игре.

Положај откривених темпираних бомби на игралишту обележен је црвеним заставицама на разумно али не и гарантованом одстојању од њих.

Гелери од топовских и авионских бомби на стази или у рупама, ако се налазе на растојању које је равно дужини штапа, могу се уклонити без казне; казна се неће применити ни у случају ако се овим покретом лопта за голф случајно помери.

Лопта која би се покренула због неке акције непријатеља може се вратити на старо место; ако у тој акцији лопта буде изгубљена или уништена може се без примене казних поена ставити нова.

Играч чији ударац омете експлозија непријатељске бомбе може да игра другу лопту са истог места. Казна: један ускраћен ударац.“

ња светског рекорда називају „Томи-ракета“ и „црна муња“, почео се бавити атлетиком у четвртог разреда основне школе кад је имао десет година. Наставник физкултуре најпре је запазио његову старију сестру Сали (Томи је одрастао у великој породици — петоро браће и седам сестара) која је на разредним такмичењима била бржа од свих децека. Тек касније обратио је пажњу на њеног брата и био му први тренер.

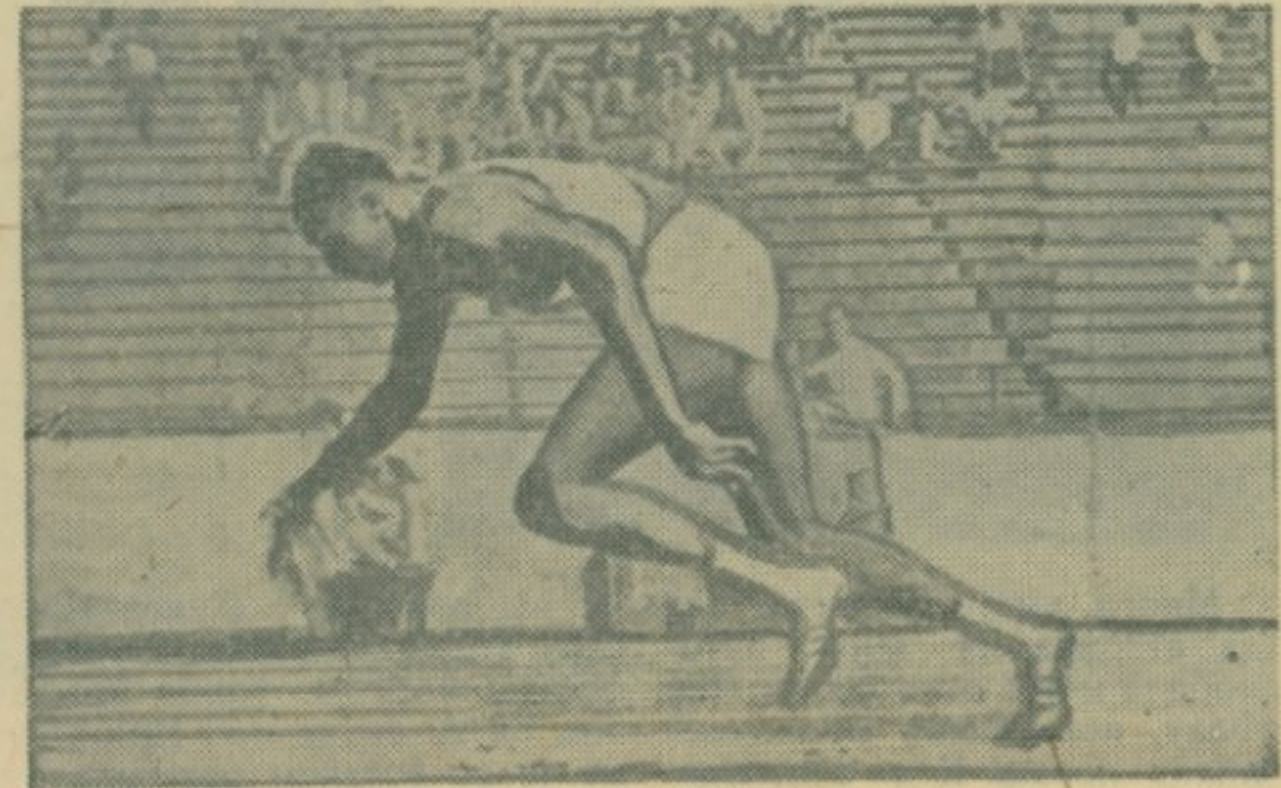
Седамнаестогодишњи цоккеј Џек Вестроп само током 1933. године победио је у 302 трке. Он је сваког дана учествовао у четири или пет трка на разним хиподромима широм Америке.

У Енглеској је тек после 1914. године дозвољено женама да посматрају боксерске мечеве.

Томи Смит, светски првак у трчању на 200 метара по равној стази (у мају ове године он је 220 јарди или 201,17 метара претрчао за 19,5 секунди) има изванредно дугачак

корак: око два метра и 95 сантиметара. Овај тркач висок 189 сантиметара не смањује дужину свог корака све до самог финиша.

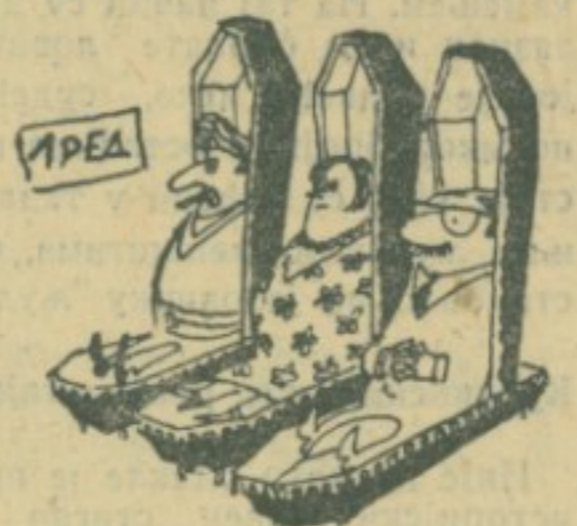
Томи, кога после поставља

Кеч (потпуни назив ове врсте борбе гласи „кеч ез кеч кен“ што значи „хватај како умеш“) не стоји у месту. У Сједињеним Америчким Државама и неким европским др-

жавама где се кеч негује, измишљавају све новије варијанте ове борбе у којој су дозвољени сви захвати а забрањено је само да се противнику дирају очи.

Раније су се кечери борили појединачно. Затим је био уведен кеч у паровима. Тројица против тројице, четворица

против четворице, шесторица против шесторице — такве се борбе могу данас посматрати на америчким ринговима.

Разуме се да један судија не би могао да води и надгледа борбу у којој се, не бирајући средства, бори толико кечера. Групе борбе оцењује читава чета судија који се због сопствене сигурности не налазе на рингу већ ван њега, на специјалном подијуму.

Судије су, значи, обезбеђене. А гледаоци? Јер, често се догађа да супарници, дограбивши један другог у гвоздени загрљај, одлете у публику. А кечери су по правилу тешки људи. Због тога, како пише француски спортистки лист „Екип“, одавно је за гледаоце који седе у првом реду, на најскупљим местима, заведено осигурање од несрећних случајева. Износ осигурања урачунао је у цену улазнице. Предвиђено је да се у случају телесне повреде премија осигурања исплаћује нас традалом а у случају смрти — његовим наследницима. И поред очигледне опасности та осигурања места никад нису празна.

Уређује: Паја Патак

ЗАДОВОЉСТВО

Неки познатик Паје и Пате дуго се задржао код њих у гостима. На поласку кренула је Пата да га испрати, али јој гост рече:

— Немојте се мучити да ме испратите, рече јој гост.

— То није никаква мука. Напротив, то је велико задовољство, рече радосно Пата.

НАЈБЛИЖИ ИСТИНИ

— Ујка Мики, данас сам на часу зоологије ја најтачније одговорио на једно питање — одушевљено је саопштио мали Мића вратиоци се из школе.

— То ме баш радује. А шта вас је наставник питао?

— Питао нас је колико ној има ногу и ја сам казао: три.

— Али, Мићо! Па ној има само две ноге!

— Да, али сви остали су одговорили да има четири.

ПРЕБРЗ ЗАЊ УЧАН

Мики је срео Шиљу у трезнику када је овај излазио из једне апотеке.

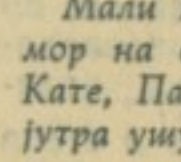
— Здраво, Шиљо, Шта је то с тобом? — упита га забринут.

— Како то мислиш: шта је

са мном? Ништа. Све је у реду.

— Како је све у реду кад излазиш из апотеке. Значи, болестан си.

— Баш си ти глуп, Мики. Да си ме видео да излазим с гробља зар би то значило да сам умро? — одговори му Шиља.

ДОБРА НАМЕРА

Мали Раја проводио је одмор на селу, код своје баке Кате, Пајине мајке. Једног јутра умињао се он у суседов врт и попео се на дрво. Али, сусед га је приметио.

— Хеј, мали! Шта радиш горе на дрвету?

— Знате, једна јабука опала је с дрвета на сам хтео да је вратим на њено место — покушао је Раја да се оправда.

ПОРЕЂЕЊЕ

— Колико ти је година, синко? — пита на аутобуској станици неки старац малог Влају.

— Осам — одговори му Влаја.

— Осам! А ниси већи од мог кишобрана! — зачуди се старац.

— А колико има година ваш кишобран? — на то ће Раја.

ПРАИСТОРИЈСКИ ЉУДИ УБИЈАЈУ МЕДВЕДА

КО СУ БИЛИ НЕАНДЕРТАЛЦИ?

Праисторијским људима, који су пре двеста хиљада година живели у нашим крајевима, није било лако. Истина, ледено доба било је најмање, дебели снежни и ледени покривач, који је покривао највећи део северне Европе и Сибира укључујући ту целу Немачку, Пољску, Балтике и скандинавске земље као и читаву Русију и Сибирију, криво се и повлачило према северу. Глечери на Алпима и нашим планинама, укључујући Проклетије, Дурмитор, чак и Сјеме код Загреба, нагло су се топили. Степе и равнице обрасле су поново високом бујном травом, на планинама су израсле густе шуме. Појавиле су се и нове животиње: огромни мамути, рунасти носорози, пећински медведи, појавила су се стада праговеда-турова, дивљих коња, великих јелена; у шумама и степима је врвело од мрмота-свиња

ца, текуница и других глодара. Свуда су лутали чопори великих вукова. Тада се појавио и човек, у ствари прачовек, који је у савременој науци добио назив неандерталац. Његов живот није био лак. Он је, додуше, био храбар ловац, живео је готово искључиво од лова, али приче о томе како је ловио мамуте и друге велике животиње спадају, несумњиво, у домен фантазије. Једино када би се који мамут заглибио у мочварном терену, добро би дошао људима као извор меса. Још ако би се за ледо, као што је то у Сибиру био чест случај, онда би дуго био сачуван у „природном фрижидеру“ и човек је могао да користи његово месо дужи период. Посебну муку имао је човек са пећинским медведом. Он је, као и праисторијски човек, живео у пећинама, шпиљама. Међутим, број пећина био је ограничен

па су се човек и медвед често суклобљавали као сустанари. Како је то изгледало најбоље се види на нашој слици. Људи су улеза истерали силом и сачекали га на улазу великим камењем. На тај начин су долазили и до обилате ловине јер је медвеће месо, судећи по многобројним остацима коштију који су нађени у тадашњим људским стаништима, често било на јеловнику људи.

Крапински човек решава тајну

Није познато одакле је праисторијски човек стигао у Европу, да ли преко Гибралтарског мореуза из Африке, или преко Мале Азије. То је једна хипотеза. Утврђено је само да је у то време живео у мањим скуповима, хордама, готово у целој Европи, од Гибралтара до руских равнина, па у Малој Азији чак до Па-

лестине. Године 1856. нађени су у једном каменолому код Диселдорфа у Немачкој фосилни остаци лобање и скелета, који су се знатно разликовали од лобање и скелета данашњег човека. По имену налазишта тај човек је прозван „неандерталским прачовеком“. Али, пошто су кости нађене у наносу, другим речима у секундарном налазишту, многи научници нису веровали да се ради о праисторијској раси људи, него су претпостављали да је то можда некако дегенерисано људско биће.

Тек када је у полупешини на Хушњакову брду 1899. године нађено комплетно станиште дилувијалног прачовека, са фосилним остацима двадесетак особа, научно је доказано да је праисторијски човек неандерталац стварно постојао. У томе је велика научна вредност налазишта код Крапине. И не само то. У пећини на Хушњакову брду нађено је око 300 комада разног каменог оруђа и оружја крапинских људи. Било је ту камених секира, ножева од камена за стругање коже и сечење меса, игала од костију и др. Нађено је много костију пећинских медведа, праговеда, мамута, вукова, рунастих носорога, мрмота и других животиња. Што је такође веома важно, нађени су и трагови ватре. Сви ти предмети налазе се данас у посебној збионици Музеја у Загребу, а сама пећина код Крапине претворена је такође у Музеј праисторијског човека.

По остацима људских костију нађених код Крапине научници, међу њима у првом реду Драгутин Горјановић — Крамбергер, коме припада заслуга што је крапинско налазиште праисторијског човека очувано, проучено и постигло светски глас, створили су при ближњу слику о томе како је тај прачовек изгледао. Био је ниска раста, снажан и здепаст, са јаким кратким вратом и великом главом, на којој су се нарочито истицали ниско чело и јаки надочни лукови. Изгледа да му ход није био још потпуно усправан него да је ишао погнуто. Доња вилица била му је јака масивна, али није имала коштаног брадног шиљка. По томе су научници закључили да му мишићи који покрећу језик нису били довољно развијени и да неандерталац још није артикулисано могао да говори. Тек у последње време, кад су пошли другим путем и проучили добро доњи део леве полутке лобање, у којој се код човека налази центар за говор, дошли су до закључка да је неандерталац могао да говори. Само, тај говор био је врло једноставан и сажет. Он се састојао вероватно само из појединих речи. Неандерталац је, по мишљењу научника, могао гласом да даје знакове за опасност, правац, место, удаљеност, кретање, величину, изглед, број дивљачи, а истовремено да имитира гласове разних животиња. Сви ти повизи и гласови били су свима познати и претворили су се на крају крајева у праве говорне речи. Број тих речи се временом повећавао, али говор неандерталаца није никад постигао висок степен. То је човек постигао тек у даљем свом дуготрајном развоју.

»РОЂЕНА У СЛОБОДИ«

Ускоро ће се у Лондону одржати премијера филма „Рођена у слободи“, који је снимљен у дивљим пределима Кеније. Главну улогу игра једна лавица. Њени партнери су енглески глумци Виржинија Мак Кене и Бил Траверс, у филму брачни пар који налази младу лавицу и однегује је као дете.

»ЧЕЛИЧНО« ТКАЊЕ

Челична жица која не рђа и толико танка да се од ње могу ткати материјали израђена је у једној шведској фабрици челика. Према изјави директора творнице Олафа Едстрема, ова челична нит може се вишеструко искористити. У првом реду од ње се може правити дуготрајна одећа. Нова челична жица има пресек од свега седамхиљадитог деламилитета.

НЕОБИЧНО АТЕРИРАЊЕ

Многи умеју да лете, али он је авионом „Пипси Нипси“ атерирао на кров аутомобила може само један: Жан Фалу, некадашњи француски пилот ловац. Код Сент-Кантена у северној Француској

БОЛНИЦА НА ХИМАЛАЈИМА

На падинама Монт Евереста у Хималајима, на висини од 4.000 метара гради се болница за шерпасе. Она ће имати најсавременију медицинску опрему и биће повезана са Непалом радиом и телефоном. Радове зидања надгледа истраживач Едмунд Хилари, учесник експедиције која се прва испела на врх Монт Евереста.

БЕЗБОЛНИ ЖИГОВИ

Чланови Друштва за заштиту животиња из Хановера поднели су петицију да се спречи мучење свиња при обележавању игленим жиговима, на чију су кожу досад, уз помоћ разних мастила, стављани монограми произвођача или прерађивача меса. Они предлажу нов начин маркирања сличан обичном тетовирању који оштећује само кожу а не и поткожно ткиво, те су болови које свиња трпи незнатни. Ме тод је испитан и показао се као најпогоднији од свих досадашњих.

ЧИСТ ВАЗДУХ

ПРВИ УСЛОВ ЖИВОТА

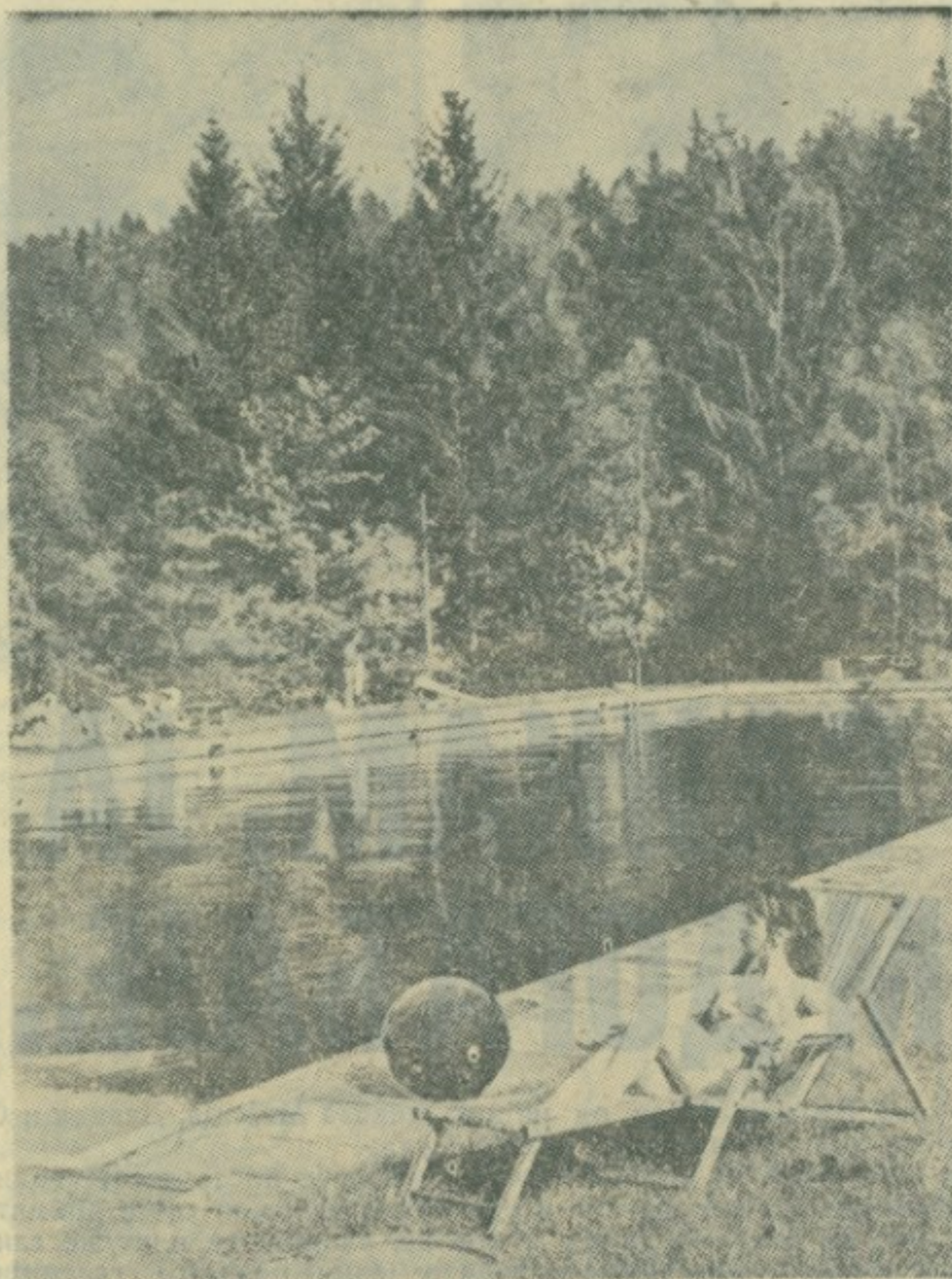
Огроман напредак техничке цивилизације има и своје негативне стране. Она се исцелила мало обазире на живи свет природе. Овако како се данас спроводи техничка цивилизација представља велику опасност и за само човечанство. Сетимо се само опасности атомске радијације, да не спомињемо друге, мање које такође угрожавају жи-

вот на земљи. До тих су закључака дошли научници па су недавно основали Светски савез за биофилаксу тј. заштити живота на земљи. Та организација, која је стекла велики број присталица нарочито у високо развијеним земљама, поставила је себи следеће задатке: борба за одржавање чистоте ваздуха, воде и хране; заштиту природе, биљног

и животињског света; заштиту човека и признање његових природних, неотуђивих права.

Као што се види, на првом месту ових, да тако кажемо заповести о заштити живота на земљи, налази се захтев за одржавање чистоте ваздуха. Јер, ваздух је основни услов свега живота на свету, па и чо века. Научници препоручују предузимање мера против загађености ваздуха гасовима, димом, испаравањима фабричких постројења, моторних возила, нарочито у насељеним местима: посебно се указује на значај борбе против радијације, која представља највећу опасност за човечанство. У борби за чистоћу ваздуха препоручује се разређена изградња градова, подизање градова сателита, зелених појасева како око насеља тако и у њима итд.

У комплексној борби за заштиту живота на земљи, поменути организација, која издаје и свој часопис „Живот“ на три светска језика, истиче да посебну пажњу треба посветити упознавању омладине са

ПОДИЗАЊЕ МАЛИХ РЕКРЕАТИВНИХ ЦЕНТРА У ШУМАЦИМА У НЕПОСРЕДНОЈ ОКОЛИНИ ВЕЛИКИХ ГРАДОВА, КАО И ПОДИЗАЊЕ „ЗЕЛЕНИХ ПОЈАСЕВА“ И ПАРКОВА УЗИМА СВЕ ВЕЋЕ МАХА У СВЕТУ

КОНТРОЛИСАЊЕ ЧИСТОЋЕ ВАЗДУХА У МОСКВИ

племенитим циљевима заштите природе и свега живог у њој уопште, јер, најзад, зем-

ља и све што је на њој припадне у наслеђе младим генерацијама.

НИЈЕ ЏАБЕ ШВАЈЦАРАЦ

Недавно је млади Швајцарац Шарл Хеб конструисао часовник од заиста необичног материјала: жица скинутих с точкова бицикла, фенера из две старе фотеље и једног кухињског лонца. Часовник ради прилично тачно: за 24 часа заостаје највише један минут. Међу швајцарским часовницима има много необичних екземплара. Хеб им је додао још један.

ЗА ДАН — ЧЕТИРИ ПРВА МЕСТА

Боб Риц, некад најбољи аматерски играч тениса, успео је 1937. године да у току једног дана освоји 4 прва места на три различита турнира.

НЕКАД НАЈДУЖА ПИНГ-ПОНГ УТАКМИЦА

Године 1940. једна утакмица у пинг-понгу трајала је пуних седам часова. То је била најдужа партија која је одржана до тог времена. Извели су је Румун Марин и Француз Хагенауер.

ВЕЛИКИМ ГРАДОВИМА ПРЕТИ ОПАСНОСТ

Велики градови широм света имају један заједнички проблем: ваздух у њима све је загађенији разним отровним гасовима. Дрastiчан пример загађености ваздуха догодио се пре неколико месеци у Њујорку када је стотине жена осетило да им одједном „петље“ на најлонским чарапама попуштају. Није се радило, као што су жене у први мах мислиле о слабин чарапама па су и протестовале код фабрика, већ су велике количине азот-диоксида који излази из аутомобилских издувних цевки изазвале топљење најлона.

Али ваздух не штети само градовима већ се преноси и на околину. Од затрованог ваздуха стока почиње да оболева, а то утиче на квалитет и квантитет млека и меса. Затрована трава, цвеће и поврће почињу да се суше, па се отежава исхрана стоке. Има неколико врста усева ко-

моћ. На крају, са загађеношћу ваздуха повећава се и проценат смртности.

Загађен ваздух над градом најбоље растерује ветар. Сем тога и тај ваздух који излази из аутомобила или димњака сам иде увис а одозго се спушта хладан, чист. Киша, снег и друге атмосферске па-

аутомобила убија врло брзо ако га има у ваздуху у размери од хиљаду према милион. Кад се налази концентрисан сто према милиону изазива вртоглавицу, утиче на моћ расуђивања, а физичке реакције су јако успорене. Та концентрација од сто према милион данас је редовна појава у великим градовима, нарочито на раскрсницама када аутомобили чекају на знак семафора или саобраћајца. За време застоја они избацују велике количине гасова, који се концентришу на једном месту.

Научници широм света мобилисали су своје снаге да некако ублаже, кад већ не могу да уклоне, ту опасност. Препоручује се употребљавање горива која имају мање или уопште немају сумпора. Међутим, како су она далеко скупља од оних у којима има сумпора, мало се напредовало.

Предузете су мере да се на издувну цев код аутомобила стави један специјалан додаток за сагоревање отлуспних гасова. Сем тога препоручује се изградња аутомобила на електрични погон што су Јапанци први почели да користе. Очекује се да ће у будућности аутомобили користити атомску енергију али до тога има још доста да се чека.

ТАМО ГДЕ ИМА ДОВОЉНО ЧИСТОГ И СВЕЖЕГ ВАЗДУХА, ДЕЦА СУ ЗДРАВА И РАСПОЛОЖЕНА

У неким другим градовима у Америци, изненада је почела да опада боја са зидова кућа и појављују неке ружне зеленкасте мрље. И ова је заједничка брза решена: у близини тих градова налазе се хемијске фабрике и кад ветар потера те гасове ка насељу, они уништавају боју и остављају мрље.

У Лос Анђелосу се дешава да се данима сунце не види, јер густа магла гасова, које испуштају аутомобили и разне фабрике, формира праву завесу која лебди над градом на извесној висини тако да се половина виших облакодера налази изнад те завесе а друга половина испод. Ова магла може да буде у тој мери загађена да изазива врло јак кашаљ и натерује сузе на очи.

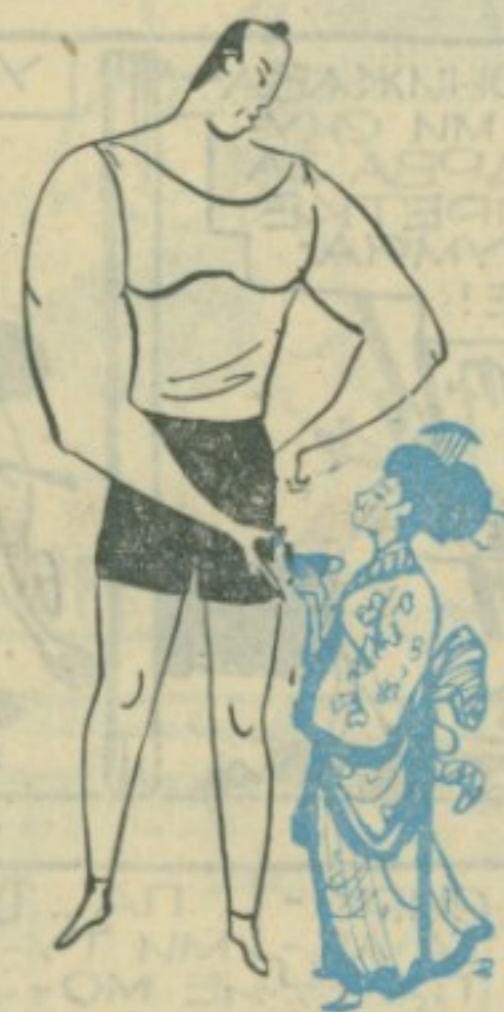
Ваздух највише трјује гасови које испуштају аутомобили као и употреба горива слабијег квалитета тј. горива која имају у себи много сумпора, ту спадају углавном ниске калоричне вредности и уље за ложење.

Утврђено је да се у појединим деловима Њујорка — а овај град није једини — сваког месеца из фабрике, централа, кућних димњака и аутомобила наталожи око четрдесет тона прашине, пепела, чађи и дима на један квадратни километар! Ова огромна количина се, на жалост, повећава из месеца у месец. Ваздух се толико загади да се на зидовима и прозорима стварају наслага лепљиве масе. Загађен ваздух изазива такође корозију метала и распадање грађевинског камена.

Више не могу да успевају у близини великих градова.

Међутим, највећу бригу задали су гасови здравственим установама, јер загађен ваздух отежава дисање а исто тако утиче на нормално функционисање и других органа. Људи се осећају нелагођно, на раду су троми, често су боловања. Лекари су у недоумици шта да раде са радицима који су раније били врло вредни и готово се никад нису јављали за лекарску по-

давање такође пречишћавају ваздух. Међутим, некада се деси да се дебело слој топлог ваздуха задржи изнад града тако да потпуно онемогући продирање хладног ваздуха доле. Таква метеоролошки феномен познат је под именом „инверзија температуре“. Некад се таква појава дешава у Лос Анђелосу и увек има тешке последице. То загађење ваздуха највише долази од аутомобила. Угљен-диоксид који се избацује из

ЉУДИ КАО ПЛАНИНЕ

Шта знамо о висини Јапанаца? Сачувани кинески списи из 16. столећа говоре о свом суседу као „острвској земљи патуљака“. Таквим су се учинили становници Јапана и америчком капетану Перрију кад је са својим „прим бродовима“ 1846. пристао у луци Угара и начинио први трговински уговор између Јапана и Запада. Док су странцима становници ове острвске земље изгледали мали, сами Јапанци говоре о јунацима из своје историје као „диновима чије су главе досезале до облака“. Оклопи и пронађене кости доказују да су ови „динови“ били високи највише до 1,70 метар. У ствари, висина Јапанаца мењала се у разним историјским периодима. Она је у прастаро доба износила 1,60 — 1,70 метар. Сумураји најдуже мирног периода који је Јапан проживео, потпуно изолован од спољног света, (1603—1868) достигали су просечно висину од само 1,50 метар. Данас је просек 1,60 — 1,65 метар. Али, ово правило има више изузетака него што се мисли. Међу професионалним играчима безбола просечна висина је 1,80 метар. Али, њих далеко надмашују суми „људи планине“, рвачи који су просечно високи 1,85 метар. Таихо, деветнаести добитник царског пехара висок је 1,88 метар као и његов главни ривал Кашивадо. Ови „људи-планине“, тешки од 150—200 килограма, нарочито су производ исхране и тренинга за рвање, које је у Јапану класичан спорт. Највиши живи Јапанац је професионални рвач по имену Баба. Он је висок 2,06 метра и недавно је на једном интернационалном такмичењу у Сан Франциску својим изгледом изазвао праву сензацију. Мала гејша, која му је у знак поздрава пружила шољу чаја, једва му је досезала до струка — висока је 1,45 метар. О односу тежине и да не говоримо, њена је износила отприлике четвртину његове.

СПАСИ ГА ПА ПОБЕГЛИ

У националном парку Јесемит у Калифорнији дошло је до необичне туче између мрког медведа и болњикавог прасета. Огорчена борба трајала је све док се медвед није срушио на земљу. Чувар су притрчали да би обезбедили животину која је лежала непомично повратили вештачким дисањем. Ритмичким покретањем њених удова успели су у томе, али чим је медвед почео да даје знаке живота — спасиоци су се дали у бег.

САВЕТИ МАЛИМ КУПАЧИМА

Опет је дошло време купања у рекама и мору. Пливање је велико уживање, зар не? Али, код овог лепог спорта треба водити рачуна о неким стварима. Прво правило: у воду треба улазити опрезно. Никад прегрејан или непосредно после сунчања јер срце тешко подноси нагле промене у температури. И још нешто: никад се не треба купати с пуним стомаком.

Никад не треба скакати на главу, па ни на ноге ако се добро не познаје морско или речно дно. Јер, у „непознатој“ води могу се скривати стари дрвени или бетонски стубови, или пак камење на које се купач може озледити. Ако приликом купања или скакања наиђете на алге или какво друго водено биље, одмах испливајте на површину. Чак и ако се заплетете у алге не губите главу: најважније је сачувати присебност.

Сем ако дан није изузетно топао, после купања одмах се обришите и добро истрајте убрисом. После тога намажите кожу каквим масним кремом. Лекари саветују да се влажан костим за купање замени сувим, нарочито ако на плажи пирка ветар.

БНЖ и БУЖ

by JOE MUSIAL

КАКАВ ХОКУС-ПОКУС ОПРЕМАШ С ТИМ КАВЕ ЗОМ?

ТО ЈЕ МОЈ ПРОНАЛАЗАК! АНТЕНА ТОЛИКО ЈАКА ДА МОЖЕ ДА УЛОВИ ГЛАСОВЕ ИЗ ВАЦИОНЕ!

ХВАЛИ САВАЦ!

СВАКИ КРЕТЕН ЗНА ДА ТРЕБА ОТКРИВАТИ ТАЈНЕ КОСМОСА!

НЕ! НЕ ДОЗВОЉАВАМ ДА МЕДАТЕ КАКО ПОСТАВЉАМ АНТЕНУ ПОМОКУ КОЈЕ КУ ДА ВОДИМ РАЗГОВОР С БИКИМА ИЗ КОСМОСА! ГУБИТЕ СЕ!

МИСЛИШ ЛИ ДА КЕ БАМ ПРАВИЛНО ОЦЕНИТИ НАШЕ ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА НАУКУ?

АКО НЕ, КЕ ОН ХОКЕ ЊЕГОВ НОС!

МАРС

БИБЕР

А-А-ПКИХА! ПКИХА!

МАРС

БИБЕР

ХА! ХА! ДОСКОЧИКУ ЗА ЊИМА!

...ОСАМ... СЕДМ... ШЕСТ... ПЕТ... ЧЕТИРИ... ТРИ... ДВА...

© King Features Syndicate, Inc., 1965. World rights reserved.

ЈИИК

7-12

ХА! ЈЕСИ Л' БЕК УСПОСТАВИО БЕЗУ С КОСМОСОМ?

MUSIAL

САВРЕМЕНЕ БАСНЕ МИХАИЛА ПЉАЦКОВСКОГ

ХВАЛИСАВЦИ

Добри коњ

— Ја умем да кукуричем боље од свих! хвалио се петео.
— А ја умем да трчим и кад су ми ножице окренуте увис! — поносно је зазујала мува.
— А ја могу да стојим на једној ноzi — хвалио се петео!

— А ја и ноћу могу све да видим — хукнула је сова.
— А ја... ништа... не умем — заплакало је пиле и крупне сузе потекле су из његових кестењастих очију. И пиле је тако запиштало да су се сви разбежали на разне стране. Остао је само стари добри коњ који је знао и умео да вуче тањиге.
— Смири се, малецни — рекао је он пилету. — И ти нешто умеш... да разгониш хвалисавце.

Изиобов

Једно мало, малецно гушче дошло на концерт, пажљиво слушало како мали цврчак дивно свира на својој виолини и казало мами-гуски:

— И ја бих умео тако да свирам!
— Зашто да не? Пробај! — стала је да га храбри гуска.
— Ах, ја имам само две ножице — брзо се досетило гушче. — ако једном будем држало виолину, а другом гудало, како ћу онда моћи да стојим на сцени?

Ко је био Кодер? Без сумње наш највећи бoем у прошлом веку, најтужнији и највеселији човек који је „живео међу Србима“ и најмудрији од најбистријих српских мозгова — како каже за њега Јаков Игњатовић. Родио се у једном сремском селу 1806. године; да ли у Визићу, Бингули, или неком трећем то никада није хтео одређе-

премца“. Тако је био учитељ не само студентима него и великашким синовима. Ноћу је волео да „оргнув плаштом и под дубоким шеширом, с чизмама све до бедара, с дугим, танким рапиром база по танким пештанским улицима“. И када би срео веселе племиће, спотакао би се о њих намерно и изазвао убрзо свађу која се завршавала двобојем на

у Београду. Становао је негде у Палилули где га је затекао Јаков Игњатовић. Тада је у Београду било емиграната од сваке врсте, и Мађара, и Пољака, и Италијана, и Немаца — свих оних који су се борили у редовима мађарске револуционарне војске. Мно-

је мисли је изражавао на чудесно апстрактан начин „Француза Вињерона, адвоката, емигранта у Србији, приврженика Бурбона не једном је увредио овај лудак, али је овај волео његово друштво, његов савршени француски језик, и његово исмејавање

ћан“. У то време, после слома мађарске револуције, у Београду је било неколико стотина емиграната, на дугем или краћем боравку, слободних или под посебном полицијском присмотром. „А кроз Кодерову колибу у Палилули дневно их је прошло бар по неколико десетина“. Издржавао се тада дајући часове из свих европских језика и из мачевања. Од својих врло скромних прихода помагао је емигранте Мађа-

БОЕМ БЕЗ ПРЕМЦА

Имао је дугу косу, шилјате бркове и бујну браду; носио се немарно. „Хаљине оклепане, све старо на њему. Чизме изгажене, шешир са широким окрзнутим ободом. На хаљинама фали по неколико дугмади, а он уместо да их пришије, кроз рупице пробије ексер“. Ето, тако је изгледао најкомплетнији наш боем који се у првој половини прошлог века шетао по новосадским а потом и по београдским улицама. Име му је било Ђорђе Марковић, а надимак Кодер. Јаков Игњатовић је имао посебне симпатије за њега; уважени и многопоштовани песник Јован Суботић, иначе у своје време врло значајан и као политичка личност, завиди „слободној Кодеровој личности“; Михаило Полит Десачић, један од вођа војвођанских Срба, Кодера сматра јединим човеком који се „ослободио друштвених стега“ и опет сачувао најлепше људске особине; и Јован Јовановић-Змај дивни му се као човеку који живи „корисним слободним животом“, Лаза Костић, то размажено чедо нашег романтизма, уздише: „Да сам Кодер!“

но да каже — свуда је био као код куће. „А кад умрем, нека се отимају око мене, као за Хомера. Ја им друго не могу ни да оставим већ само овакав свој наследни процес“. Као ђак и студент у Пешти Марковић се стално налазио око Милована Видаковића, старог српског књижевника који је у своме стану држао неколико ђака, подучавао их и живео од онога што су му за то плаћали. Кодер, већ старији студент, помагао му је у држању лекција, а у исто време студирао на Пештанском универзитету „медицину, права, инжинијерство... учио је све језике који су се онда на универзитету предавали: грчки, француски, енглески, италијански и санскрит“. Зачудо, пише Јаков Игњатовић, он је све те језике „дивно изучио“, па је касније и Лази Костићу помогао при превођењу Шекспирових дела. Али највећа Кодерова страст била је „фехтовање“ тј. мачевање. У том је био, кажу његови пријатељи, „мајстор без

лицу места. Часком би оштрим папиром ишарао лица својих противника или им направио какву малу рану на прсима, „само да се поносе“, а потом би несгао, увијен у свој црни плашт. Као да га је мркла ноћ прогутала. „Био је то прави мускетар, витез од мача, тај Кодер — Мачак“. Овај најчувенији мачевалац у Пешти сам се прозвао „Кодер“ (од немачког: катер-мачак, мачор). Јаков Игњатовић, који је био добар пријатељ овог „необичног лудака“, а и сам особенак своје врсте, и боем, једном приликом упита Марковића зашто је себе назвао „Мачором“. „Кодер се насмеши па разведе како је мачка племенита животиња, слободоумна, не да се ланцем везати као кер, и опет служити или за другог се само мучити као магарца. Ма с какве висиве бачена на ноге падне. Па и сами демони респектују мачку...“ После слома мађарске револуције и Ђорђе Марковић — Кодер нашао се као емигрант

ги од њих долазили су у Кодеров стан и слушали, уз парче сира и туршију, овог изузетног човека „без отаџбине“ — превасходног космополиту, његова необична и узбудљива казивања о будућности људског рода. Био је начитан као мало ко, кажу његови савременици, али сво

свих и свакога. За емигранте, који су нашли уточишта у Србији, Кодер је био atrakција. Један Италијан каже: „Кад не би било сњора Кодера у овој мучној балканској вароши, ја бих се убио. С њим говорим својим матерњим језиком. Он ме грди на такав диван начин да сам сре

ре, Србе из Војводине, Французе, Италијане, па чак и једног Американца. Са свима је говорио на њиховом језику. А кад би га упитали, ком народу припада, одговорио би: светскоме. Ја сам космополит. Стога вас све волим.“ Када је прошло време европских буна и револуција, Кодер се, без икаквог одређеног занимања, поново нашао у Новом Саду. За свој живот није много тражио: хлеб и воду.

ДЕЈВИ КРОКЕТ И БЕЛИ ИНДИЈАНАЦ

ДЕЈВИ КРОКЕТ ПРИЛЕГАО ЈЕ НА ВЕСЛА...

НА КОЊА, БРАТЕ! БЕДОЛИКИ НЕ МОРАТИ ДА ИЗИЂЕ НА ОБАЛУ ПРЕ ВОДОПАДА! ТАМО ЊЕМО ГА УХВАТИТИ!

У ПРА — ВУ СИ, БРАТЕ!

ИНДИЈАНЦИ СУ КРЕНУЛИ У ПОТЕРУ И СУВИМ И РЕКОМ. ХУКА ВОДОПАДА ВЕЋ СЕ ЧУЛА...

ДОВЕО СИ НАС ОВОЈИЦУ У НЕМОГУЋУ СИТУАЦИЈУ, НИКО!

ДЕЈВИ СЕ СПРЕМАО НА ОЧАЈНИЧКИ ПОКУШАЈ. СЕТИО СЕ МАЛЕ СТЕНЕ КРАЈ САМОГ ВОДОПАДА И ДРВЕТА ШТО ЈЕ НА ЊОЈ РАСЛО...

УЧИНИ ТАКО ОНО ШТО ТИ КАЖЕМ, НИКО, ИЛИ ЊЕ НАМ ОВО БИТИ КРАЈ! АКО САМ СЕ ПРЕВАРИО У РАЧУНУ...

ПОБЕДНИЧКИ КРИЦИ ГОНИЛАЦА ПРЕТВОРИЛИ СУ СЕ У ПАНИЧНЕ ПОВИКЕ КАД ИХ ЈЕ ВОДА ПОВУКЛА КА ВОДОПАДУ...

ЗАПНИ! ЗАПНИ! ИНАЧЕ ЊЕ НАС ВОДА ОДНЕТИ!

ВЕСЛАЈТЕ, БРАТО! КА ОБАЛИ!

Године 1862. тај чудесни српски чергар и „исмејач друштва свог времена“ објавио је најнеобичнију књигу која је икада у нас објављена. Назло јој је био „Роморанка“, сан матере српске“. Кодер је тада био већ на крају шесте деценије живота. Ова његова „поема“ збунила је тадашњу нашу читалачку публику и логичну критику, јер су и једни и други у њој осетили песника, али ништа нису разумевали. Тада већ остарели Кодер играо се речима, бесмисленим, на први поглед, али ипак смисленима, које теку као израз фантастичних природних збивања уочи тајанственог Ивандана када се буде, по народном предању, сви добри и зли демони. Поред све, одшта тешке нејасноће, ова књига имала је готово 2.000 купаца, јер — као што каже један савремени критичар „њих је омањиао неизмерни вртук чудесних песникових речи. Све је у тој поеми по изразу апстрактно, али се ипак осећа да је изникло из природног света, из народне средине“. Ђорђе Марковић Кодер умро је 1891. године у Новом Саду, у дубокој старости усамљен, не тражећи ни од кога никакву помоћ. До последњег тренутка свог живота држао је часове из страних језика, и кад је год могао „завлавао се својим мачем, и знао је толике финте (покрете) да би њима могао да надмаши сва три мускетара и племенитог „Д' Артањана“. Његово је гесло било — каже се у једном некрологу — живи слободно, не зависи ни од кога а кад ти се прохте, — пркоси свима. „Био је то највећи чергар (боем) за цео наш 19. век...“ — записао је Јован Јовановић-Змај.

САТУРН ДОЛАЗИ У ПОМОЋ

ЦРТА И ПИШЕ Ћ. ЛОБАЧЕВ

ШАХ ФЕСТИВАЛ У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

На шаховским фестивалима стижу се такмичари из разних земаља. Заједничка љубав према шаховској игри приближава их и ту се често рађају присна пријатељства. Шахисти преваљују стотине и хиљаде километара да би провели неколико дана заједно и кад до тих сусрета дође није најважније ко ће победити, резултати се памте док траје такмичење, док су склопљена пријатељства трајна. Тамо где има на окупу и по хиљаду шахиста долази често и до малих неспоразума и других занимљивости. Них је било и на Шаховском фестивалу у Врњачкој Бањи.

Гошња из Холандије

Вест да ће се у Врњачкој Бањи одржати шаховски фестивал стигла је до Холанђанке Јулне О. ван дер Клифт. Она је домаћица и мајка троје деце, али јој то није сметало да освоји другу женску категорију у шаху. У Врњачку Бању допутовала је о сопственом трошку; прво коло било је већ одиграно кад је проседа гошња стигла. Пошто се нису играли појединачни турнири, изразила је жељу да учествује у екипном такмичењу као члан неке домаће екипе. Жеља јој је испуњена, па је стављена у екипу Инђије која се такмичила у осмој групи. Ускоро су Холанђанку Клифт знали сви у Врњачкој Бањи, није се одвајала од шаховске табле, која је једним крајем увек вирила из њене ташне.

Спорно име

Екипа клуба „Младост“ из Скопља, коју сачињавају слепи шахисти, стигла је такође у Врњачку Бању и пријавила се организаторима, али су они упорно тврдили да њихову пријаву за такмичење нису добили. Темељита ревизија пријава свих 140 клубова, колико

је учествовало на фестивалу, открила је да је из Скопља пријављен неки клуб под именом „Митковски Крум“. Шахисти су прснули у смех и објаснили организаторима да је то функционер клуба „Младост“ који је послао телеграфску пријаву за такмичење. Убрзани нико није читао текст телеграма, па се тако десило да је његов потписник увршћен у листу такмичења као шаховски клуб.

Декоративни формулари

Шахисти аустријског града Лајбница привукли су пажњу осталих такмичара и публике необичним формуларима које су користили за убележавање потеза. У заглављу формулара налазила се живим бојама насликана кисеоничка боца и текст који је рекламирао пропан-гас, производ једне фирме из Граца. Остали део формулара био је намењен шахи-

стима. Објашњење је дао вођа екипе шахиста из Лајбница Емил Чернец. Једна фирма из Граца желела је да рекламира свој производ — пропан-гас па је шахистима бесплатно понудила формуларе које је сама штампала. Шахисти су ову понуду прихватили, играјући шах на извесан начин рекламирали су произвођача.

ШАХОВСКА ПУБЛИКА

Као и други спортови тако и шах има армију својих приврженика, који помно прате све догађаје везане за ову игру и старају се да присуствују сваком значајнијем сусрету и такмичењу. Међутим, како се велики турнири и мечеви играју у релативно малим салама које могу да приме неколико стотина, или у најбољем случају неколико хиљада гледалаца, интересовање увек премашује број улазница па се и организатори и гледаоци довијају на различите начине.

У томе им највише помажу велике демонстрационе табле. Оне се износе на улици, која одједном постаје велико шаховско гледалиште са једном предношћу над затвореном салом: публика ту слободно може да да одушке својим емоцијама. Тако је било у последњем колу II. шампионата Совјетског Савеза у ша-

ху који се играо у Лењинграду. Међу осамнаест учесника налазио се млади мајстор Александар Котов, готово непознат. Био је новајлија па нико није, ни он сам, могао да помисли да ће његове четири узастопне победе довести до прекрета на турниру. Он се с Михаилом Ботвиником нашао на првом месту. Интересовање публике за ток турнира нагло је порасло. Поставило се питање: ко ће бити шампион — Ботвиник или Котов? Обојица су ушла у последње коло са истим бројем бодова, па је о првом месту требало да одлуче њихов међусобни сусрет. Дан уочи одлучујућег кола све су улазнице биле распродате а многи љубитељи шаха остали су без њих. Пред почетак сусрета све је врело од гледалаца који су жарко желели да прате ток овог узбудљивог кола. Организатори су ипак нашли излаз из тешке ситуације: велику демонстрациону таблу поставили су преко пута зграде на кеју реке Мојке. Убрзо су и улице и кеј били закрчени. Саобраћај је био обустављен до касно у ноћ. Испод звезданог неба маса шахиста је сачекала да поздраве победу Ботвиника и једновремено успех будућег велемајстора Котова који је са 11,5 поена заузео друго место.

Нешто слично дешавало се 1949. године у Београду приликом одигравања другог дела меча Глигорић—Шталберг. Резултат сплитског дела меча био је 4,5:3,5 за Глигорића што је повећало интересовање публике за завршни део меча. Дворана Дома културе првог рејона била је мала да прими све заинтересоване, па су организатори изнели демонстрациону таблу на улици. Сачуване фотографије приказују масу шахиста која је стојећи пажљиво пратила сваки потез из дворане. Кулминација је била у последњој, дванаестој партији, у којој је Глигорић успео изнена-

ђујућим потезима да ремизира и однесе победу у мечу са резултатом 6,5:5,5.

Турнир кандидата за првака света који је игран на Бледу, Загребу и Београду од 6. септембра до 31. октобра 1959. године привукао је пажњу шаховске јавности. Телефонским путем преношени су потези у Љубљану и друге градове, који су одмах затим приказивани на демонстрационим таблама. У загребачком делу меча пред турнирском салом било је око 5.000 посетилаца који су морали да се задовоље праћењем игре по моћу великих демонстрационих табли постављених на прозорима сале. Слична слика поновила се и у Београду на тргу Маркса и Енгелса где су биле изложене демонстрационе табле. И на мечу за првенство света између Петросјана и Спаског била је слична ситуација. Демонстрационе табле су смештене у холлима Естрадног театра да би се задовољило интересовање гледалаца.

Хиљаду врста кијавице

Кијавица није увек ис-та, њу изазива преко стотину разних вируса — тврди управник истраживачког центра у Солсберију др А. Ширл. Човек је после напада једне врсте изазивача овог обољења неосетљив на њега годинама. Али је зато сигурно да ће постојећи бити жртва не ког другог изазивача кијавице.

НОВ РЕКОРА У ПИЈЕЊУ ЧАЈА

Светски рекорд у пијењу чаја постигао је Џорџ Вилер, студент из Окленда на Новом Зеланду. За 30 минута он је испио 62 шоље овог ароматичног напитка. Пио је из шест шоља у које су чај наливали његови „асистенти“.

НАЈВЕЋИ ДЕЧЈИ ОРКЕСТАР НА СВЕТУ

Пре тридесет година професор музике Шиничи Сузуки у Јапану открио је да сасвим мала деца с истом лакоћом уче музику као и мањери језик. Имајући у виду ту чињеницу он је основао школу за музичко васпитање деце у планинском граду Мат сумото. Данас он има 150 таквих школа у којима учи 5.000 малишана од три до пет година.

Професор Сузуки каже: „Сврха ових школа није масовна продукција концертних уметника. Желим само да што више деце заволи музику.

Сузуки сада руководи многобројним симфоничким оркестрима: састављеним од 1.000 — 1.500 малих уметника од три, четири и пет година. Та деца свирају тако лепо и са толико осећања да су чак и чувени солисти као Давид Ојстрах и Пабло Казалс били одушевљени када су их чули.

Пре десет година, диригент камерног оркестра из Штутгарта Менхингер дошао је на гостовање у Јапан. На станици једног малог провинцијског града дочекао га је виолински оркестар од хиљаду мале деце. Професор је замолио Менхингера да саслуша њихово свирање и хиљаду

виолина засвирао је један Моцартов комад, који је Менхингер такође имао на програму. Из почетка је диригент слушао из учтивости, затим са све већим чуђењем да би на крају почео одушевљено да аплаудира и честита професору: „Никада још нисам чуо да деца свирају тако чисто“. На то је професор рекао: „Па ми смо имали најбољег учитеља на свету — на име Менхингера. Три недеље су деца свирала слушајући снимак вашег оркестра на магнетофонској гради док нису схватили све нијансе“.

О способности деце која раде под његовом контролом Сузуки је дао доказ и на масовном децем концерту, који је одржан у Цудо-даорани у Токију. Деца су свирала Баха, Вивалдија, Хендла и Паганинија са великим жаром. Професор Сузуки каже: „Свако дете може да научи музику само треба радо почети — најбоље још у првим данима живота. Беба прима мелодију као и речи, навикава се на њу. Већ са три године дете схвата музику и може да је репродукује на минијатурној децјој виолини. Настава се одржава два пута недељно по пола часа. Децу не треба приливати него убедивати; не треба им досађивати техничким изразима које оне не разумеју. За „форте“ ја им кажем: као слон, за „пиано“, као миш“.

ПИСМА ЧИТАЛАЦА

Драга редакцијо,
Завршила сам VI разред основне школе и имам 12 година. Желела бих да склопим познанство са друговима и другарицама широм наше земље и иностранства. Језик дописивања: македонски, српскохрватски и немачки.
Атовић Љиљана,
Београд, Баново брдо
Шчерфинова бр. 7

Радо бих се дописивао и размењивао разгледнице, часописе, грамофонске плоче и марке. Могу се дописивати на: енглеском, немачком, француском, италијанском, руском, шпанском и српскохрватском језику.
Грчић Винко
Пож. Брестовац 29
Слав. Пожега
СР Хрватска

Ученик сам и имам 16 година. Желео бих се дописивати са друговима и другарицама из иностранства. Скупљам марке и бавим се радио-аматерством. Језик дописивања: енглески и српскохрватски.

Роман Богдан, ученик
Улица Тараса Шевченка 10
Ср. Митровица

Молила бих вас да у вашем листу објавите да бих желела да се дописујем са својим вршњацима на руском језику. Имам 12 година.

Врањеш Љиљана
Београд
Кабларска 12

Као редовна читатељка „Политикиног забавника“ замолила бих вас да у рубрици „Писма читалаца“ објавите адресе девојчица из СССР, које ми је послала моја пријатељица из сибирског града Томска. Оне су завршиле седми разред основне школе и желе да се дописују са вршњацима из наше земље.

Казакова Људмила
нер. Овражниј д. 26 кв. 3
Томск — 21
СССР

Речкина Надежда
Ул. Некрасова д. 13 кв. 2
Томск — 21
СССР

Климовој Љубови
пр. Овражниј д. 26 кв. 3
Томск — 21
СССР

Лукјанова Наташа
Ул. О. Кошевог д. 44а кв. 2
Томск — 21
СССР

Саурска Светлана
нер. Украинскиј д. 3 кв. 1
Томск — 21
СССР

Унапред вам захваљујем и желим много успеха у раду.
Лушанка Урошевић
Пожаревац

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама широм наше земље, а такође и из страних земаља, и то на немачком и српскохрватском језику. Имам 19 година.

Слободанка Скулар
Београд
Лоле Рибара 24

Молимо друга Н. Букића који се обратио нашој редакцији за лекарски савет, да нам пошаље тачну адресу да бисмо му упутили одговор лекара.

Уредништво „Политикиног забавника“

Веома ме је обрадовала ваша рубрика за дописивање читалаца. Ја сам ученик VIII разреда и имам 15 година. Сакупљам разгледнице и салете, а имам старог новца и марака које не сакупљам. Пошто ваш лист излази од 1952. године, а ја нисам успео да прочитам прве бројеве, молимо бих ваше читаоце који поседују „Забавник“ од броја 1—200, 1—300, 1—400 или 1—500 да ми их позајме на читање, а ја бих њима позајмио Епохино издање ревије цртаних романа на 4 књиге и још неке X—100 романа. На крају желео бих да се дописујем са својим вршњацима из земље и иностранства на енглеском и мађарском језику.

Новаковић Грујица,
Раде Кончара 18,
Бачка Топола

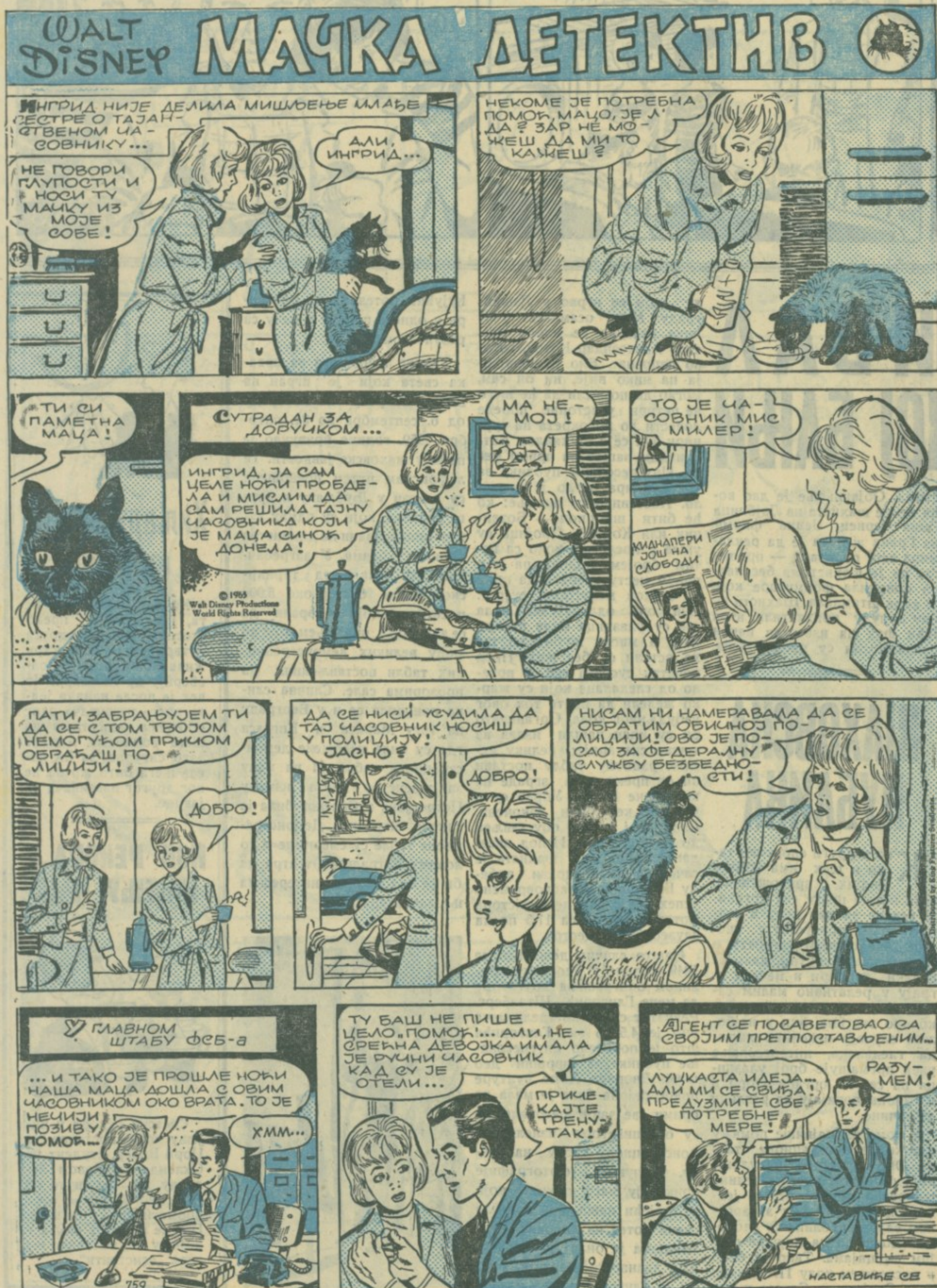
Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из земље и иностранства на енглеском и српскохрватском језику. Сакупљам марке и разгледнице. Волим филм и забавну музику.

Илиевска Султана,
ученица VIII разреда основне школе н. Драчево, ул 23 бр. 31
насеље Драчево, Скопље
СР Македонија.

Желела бих да се дописујем са својим вршњацима из целе земље. Ја идем у 8 разред основне школе „Стеван Сремац“ у Сенти, име ми је Мохоли Лидија.
Мохоли Лидија,
ОШ „Стеван Сремац“
Сента

Зовем се Томовић Зоран. Радо бих се дописивао са свим друговима и другарицама из земље и иностранства, али само на српскохрватском језику. Размењивао бих стари новац.

Томовић Зоран,
уч. II год. Шумарске школе
Витановац код Краљева

Нису постали ортаци власника најбогатјег златног рудника јер нису смели да ризикују суму од 500 долара.

Ал Гомер и његов пријатељ Херб Боилс упорно су трагали целог лета да би пронашли још покоје зрнце које се могло наћи у планинским речицама, притокама Колорада. Златни рудници су већ дуго били затворени и време златне грознице давно је минуло. Па ипак, било је људи који се са тим још нису мирили. Они су трагали и даље.

Тако су и ова два пријатеља проводила лето 1933. године у долини реке Сан Мигуел покушавајући да нађу зрна злата у песковитим коритима њених притока. Једног јулског дана, док су као и обично испирали песак, путем је наишао један старац. Гонио је две уморне мазге које су вукле расклиматана кола. Када је стигао до њих, старац је зауставио кола, сишао и упутио се пријатељима који нису престали са радом.

Пришавши им сасвим близу старац их је поздравно и рекао да се зове Стар. После краћег разговора, у којем се интересовао за успех у послу, позвао их је да приђу његовим колима. Има нешто да им покаже. Када су пришли колима, старац је са великом муком скинуо један џак. Пошто се мало одморио, почео је да из њега вади велике комаде неке руде која се сијала на јарком сунцу. Кад су мало боље погледали, пријатељи су видели да је то златна руда, и то фантастично богата златна руда. Тако богата да они просто нису могли да верују.

Пријатељи су једно време посматрали комаде руде као опчињени а онда је Гомер запитан:

— Где сте, до ђавола, нашли то?

— Али, чим је то изустило, знао је да је поставио глупо питање, питање на које се не даје одговор.

Старац који је пажљиво пратио изразе лица два пријатеља није одмах одговорио. Његово лице било је обрасло седом дугом брадом која се била помешала са ко-

сом тако да се није знало где престаје брада а где почиње коса. Од целог лица виделе су се мале округле очи које су немирно кружиле.

— Ископао сам у планинама Ла Плате близу Манкоса — одговорио је коначно старац. — И то сам све нашао у дубини не већој од метра. По-нео сам, истина, најбоље примерке које сам нашао, али верујем да на већој дубини

све стране као да се плаши да ће их ко други чути и настави тихим гласом. — Знао да се овде у близини продаје један компресор. Можда чак и три компресора и то по врло ниској цени. Само за 500 долара. — Тада је поново застао кад је хтео да види утисак који је оставио на два пријатеља. — Тај ми је компресор неопходан за вађење руде. Без њега не могу да почнем. И решио сам да усту-

СКУПО ПЛАЋЕНО НЕПОВЕРЕЊЕ

има још богатје руде и то у изобиљу.

За два пријатеља који су једва успели да напобриче нешто златних зрнаца у чредности од десетак долара дневно, камење које је сада стајало пред њима представљало је право богатство, испуњење сна о коме су годинама маштали.

— Пошто се бавите истраживањем злата — прекинуо их је старац у размисљању — неће вам бити тешко да оцените вредност руде која лежи пред вама.

— Она је од непроцењиве вредности одговорио је Гомер. — Шта ћете да радите са њима?

И Гомер и његов пријатељ још се нису потпуно повратили од изненађења да би могли да поставе неко паметно питање.

Старац као да није чуо питање које му је упутио Гомер, рече:

— Ево о чему се ради. — А онда се пажљиво образр на-

пим трећину рудника онемоко ми буде дао тих 500 долара да купим компресор.

Било је ван сваке сумње да злато у руди које је лежало пред њима вреди бар неколико пута више од 500 долара. И то се злато могло извадити без неких већих тешкоћа. Због тога је било глупо веровати да је неко толико племенит — или ненормалан — да нуди трећину тако богатог рудника за свега 500 долара.

Два пријатеља су измењала погледе. Одмах су се разумели. Старац је био исувише наиван кад је поверовао да ће се они тако лако увратити на удицу. Ко зна где је украо ту руду и колико је већ пута узео по 500 долара од наивнина који су поверовали у његову причу, мислили су пријатељи. Не, они нису тако наивни.

— Жао нам је — одговорили су пријатељи кад је старац завршио — али ми немамо толико новца.

— Добро — рече старац и замоли их да му помогну да дигне џак са златном рудом на кола. — И мени је заиста жао што не можете да се удружите са мном. Баш би ми требали такви ортаци као што сте ви, јер видим да се добро разумете у златну руду. Размислите још мало. Можда бисте могли негде да узамјете. Тај рудник је заиста богат.

Пре него што је кренуо он се окрете и запита их:

— Да ли бисте можда желели да имате један комад ове руде?

— Свакако. Ко то не би желео — одговорили су пријатељи.

Старац завуче руку у џак и извади један осредњи комад.

— Ево вам, рече. То је за успомену. — А онда пошто је сместио џак испод својих ногу додаде. — Збогом, момци. Желим вам много среће у раду. — И док су му копачи захваљивали старац ошину старе мазге и полако се изгуби иза окуке.

Дуго после одласка старца два пријатеља нису наставља да рад коментаришући сусрет.

— Е мој пријатељу, бољи је вбрац у руци, него голуб на грани, рекао је Гомер.

После дужег размисљања он се изненада обрати свом ортаку:

— А шта мислиш ако је старац ипак говорио истину? Шта ћемо тек рећи ако смо због неповерења старцу изгубили читаво богатство?

Гомер и његов пријатељ наставили су са испирањем песка све до новембра када су због захлађења морали да прекину посао и да се врате у Денвер да би сачекали пролеће. Једног дана када су ушли у кафану да ручају спазили су на столу новине у којима је на насловној страни писало „Пронађен богат рудник злата у Ла Плати“. Испод наслова је било једно краће обавештење да је неки човек по имену Стар пронашао један од најбогатјих рудника злата на свету. Проба које су узете од површинске руде показале су да се вредност злата у једној тони руде цени на преко 2.000 долара. Геолози који су обишли рудник изненађени су богатством руде и лакоћом са којом се вади јер се налази у пешчаном терену.

Гомер и Херб нису могли да верују својим очима. Поново су читали то обавештење. Ипак име Стар било је врло често а предео Ла Плате простирао се на огромном простору; према томе какве би то везе имало са старцем који се представио њима као Стар а који је према њиховој оцени био обичан варалица. Два пријатеља нису ни пошто хтели себи да признају да су, можда, ипак били толико глупи да испусте толико богатство. Али ни те ни следеће ноћи нису добро спа-

вали. Име Стар није им више избијало из главе.

Иако су били добри пријатељи, Гомер и Херб нису дочекали пролеће заједно. Све чешћи извештаји о богатом руднику злата довели су два пријатеља у сукоб. Један другом су пребацивали што су испали тако глупи и исте зиме се разишли да се више никада не виде. Обојица су отпутовали из тог краја да више не би слушали о том руднику.

Међутим, случај је хтео да је крајем другог светског рата Гомер службено путовао у Колорадо и тако га је пут навео и у Манкос. А када је већ био у Манкосу није могао а да се не распита о породици Стар. Речено му је да је старац умро још 1936. године али је жив његов најстарији син који је заправо тај рудник и пронашао.

Гомер је отишао и упознао се са Рејмондом Старом рекавши му да је познавао његовог оца и испричао му под каквим су се околностима упознали. Гомер се интересовао да ли је стараш заиста намеравао да прода трећину рудника за 500 долара.

— Да. Сећам се тога одлично. Моја два брата и ја покушали смо да га одговоримо од тог пута али он није хтео ни да чује. Били смо остали без пребијене паре а он је хтео по сваку цену да купи компресор за вађење руде.

— Али зашто нисте продали део злата из саме руде и купили компресор? — запитан је Гомер.

— Ви знате када је човек потпуно пропао и када се нађе стиснут уза зид он тада не уме нормално да размисли.

Рејмонд стар испричао је Гомеру целу причу како је рудник пронађен и шта се са њим касније догодило.

Старац је био по занимању столар и дошао је у Манкос са женом и три сина да тражи посао. Преко недеље су радили сва четворица а за време викенда су одлазили у планине да траже злато. Али, како нису имали појма о злату, они су га тражили тамо где га ниједан познавалац златне руде не би тражио. Једнога дана, када су отац и три сина као и обично тражили злато, Рејмонд се ударио у ногу и остао на једној песковитој падини да их чека. Лешкарећи на песку почео је да копа рукама и тако наишао на комад златне руде. Када су се његова браћа и отац вратили, наставили су заједнички да копају и већ на метар дубине пронашли необично богате комаде руде.

После тога старац је кренуо на пут нудећи трећину свог богатог рудника. Али, као што му Гомер и Херб нису поверовали тако је било и са другима и после три недеље проведене на путу старац се вратио необављеног посла. Ипак се нашао један ру-

дар у самом месту који је рескирао 500 долара и експлоатација је почела. Ускоро, када се посао мало разгранао, вадили су свакодневно злата у предности од 6 до 10.000 долара. Такво богатство није нађено ни у једном америчком руднику ни пре а ни после тога.

За време другог светског рата било је тешко добити раднике и Рејмонд Стар је продао свој део рудника једној компанији за милион долара. Па ипак, мада је његово богатство било огромно, Рејмонд Стар није изгледао срећан човек. За време рата погинула су му оба брата тако да њему припада и њихов део пошто нису били ожењени.

— Да ли вам је тодико злато доносило неко нарочито задовољство? — запитан га је Гомер.

— Задовољство? Да. Чинило ми је задовољство да гледам како од земље отимам злато. А шта је даље било са њим, није ме интересовало.

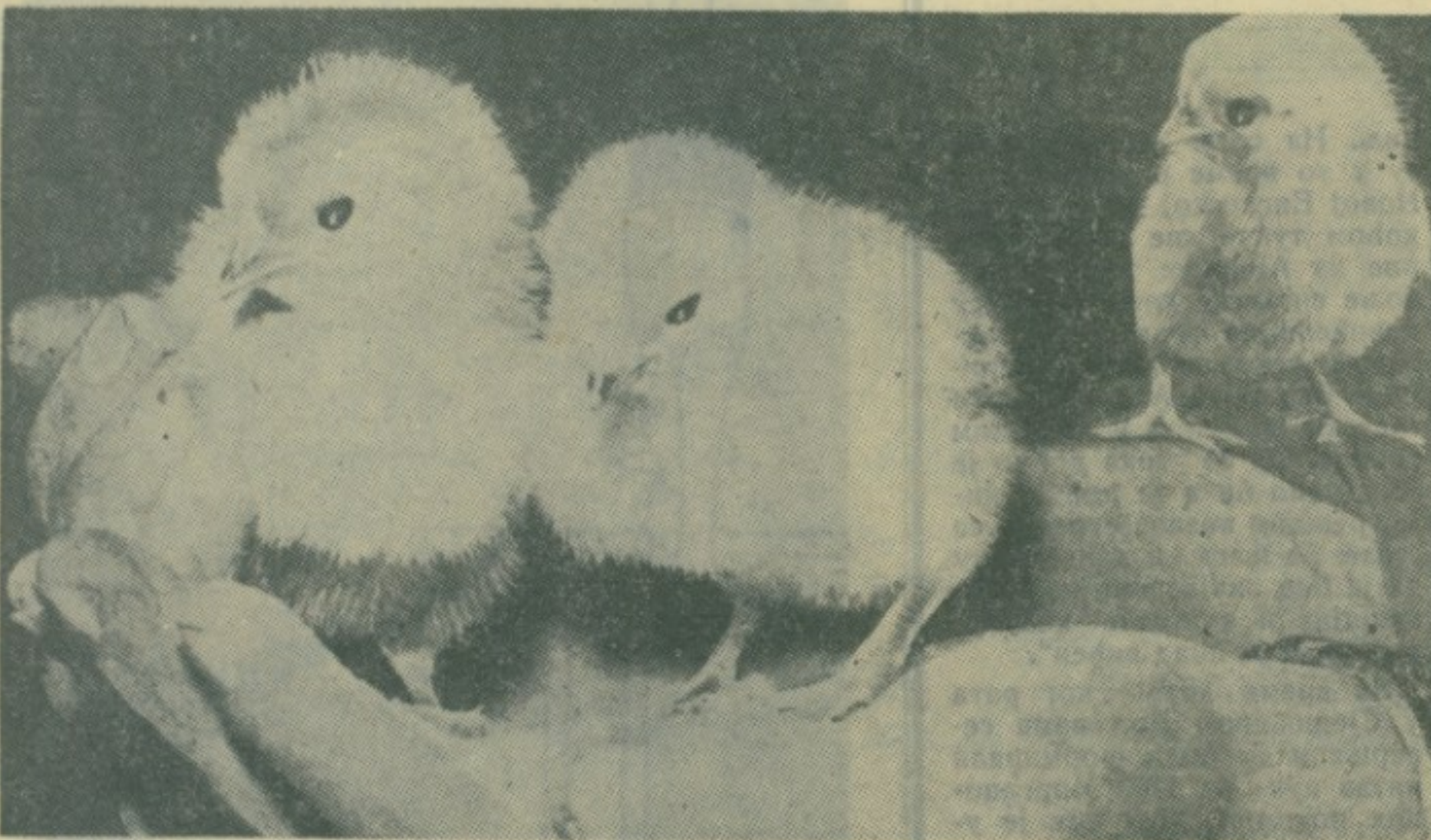
УДАРИО ГРОМ — ИСПАЛИ ДУКАТИ

У Пиосаску, у северозападном делу Италије, од снажног удара грома срушио се зид једне вековима старе грађевине и тако се на светлост дана појавио хуп у којем се налазило 47 златника из 17. века. Претпоставља се да су златници тамо сакривени 1664. године, у време кад су овај град опседали Французи.

УГИНУЛА ЧУВЕНА КОРЊАЧА

Корњача стара 200 година угинула је у тераријуму Тонго острва. Њу је краљу Тонгоа још 1777. године покловно енглески истраживач Џејмс Кук. Многе генерације становника острва, које данас припада Новом Зеланду, старале су се о овој корњачи и указивале јој највећу пажњу.

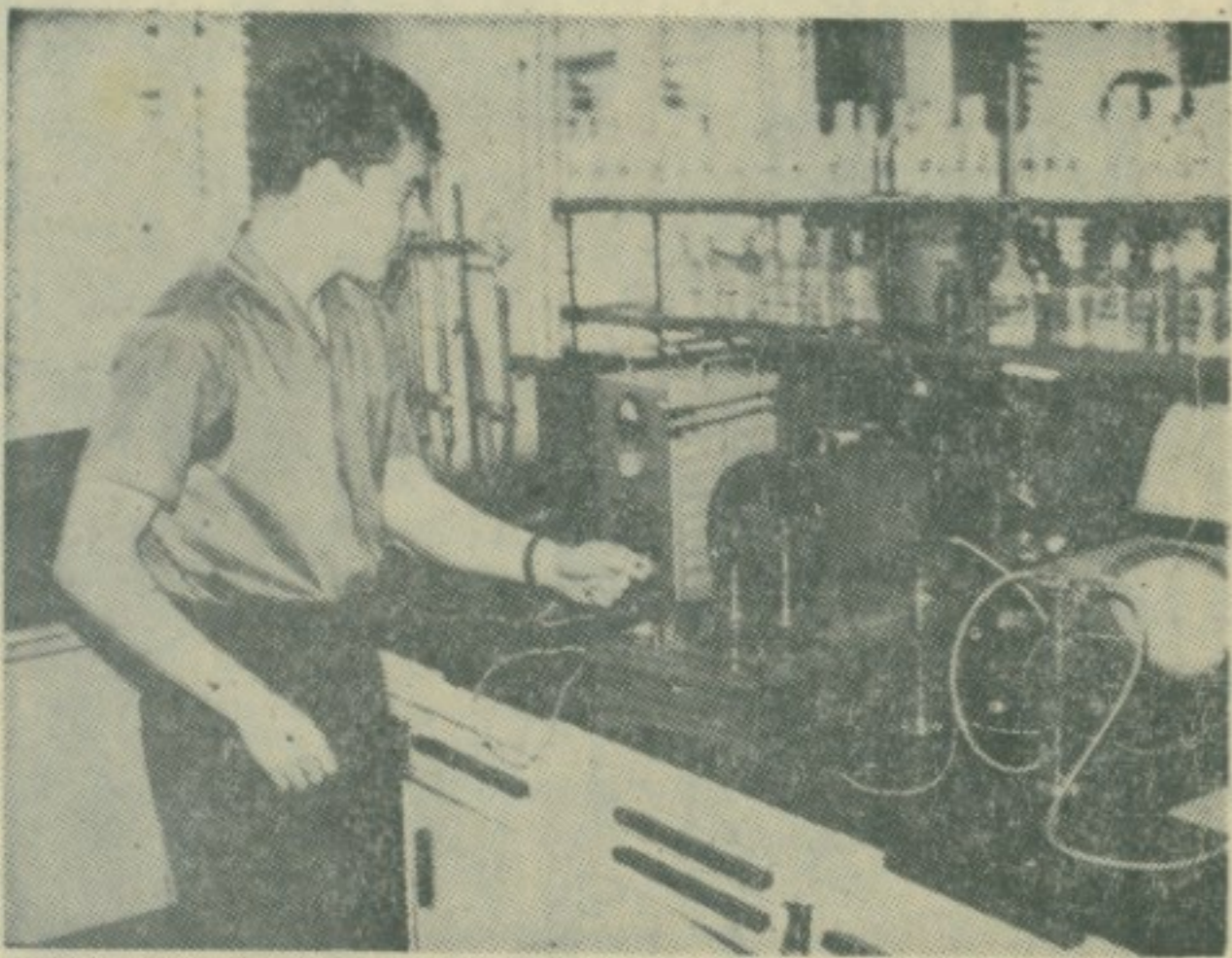

И ОНИ СЕ МОРАЈУ ВАКЦИНИСАТИ

Како ће се развијати пилићи бројлери, њихова тежина и тов зависи у многоме од тога да ли ће они избећи опасне заразне болести. Зато је широм света покренута акција да се бројлери вакцинишу исто онако као деца од богиња, дифтерија, туберкулозе. Спремају се посебне вакцине против заразног бронхитиса уз примену савремених антибиотика, као и против свих за разних обољења органа за дишање, од чега зависи успех това бројлера.

Са посебном брижљивошћу припремају се и многе вакцине којима треба, као средство предохране да се вакцинишу пси да не би код њих дошло до заразних болести. Сва је срећа, што мали број болести, од којих пси најчешће оболевају долазе у групу зооноза, тј. болести које су истовремено заразне и за људе.

мнзије у Љубљани, за физику — Лудвиг Богатај, ученик III разред Гимнзије у Мурској Соботи, и за хемију — Франц Смуковец, ученик IV разреда Гимнзије у Цељу. Такмичаре су испитивале комисије у којима су радили: академици Срниша Станковић, Вукић Мићовић, Михаило Михаиловић, Иван Супек, Војислав Мишковић и други познати професори наших универзитета.

Идеја о стварању Покрета „Науку младима“ јавила се

ПРВОПЛАСИРАНИ ФРАНЦ СМУКОВЕЦ, УЧЕНИК IV РАЗРЕДА ГИМНАЗИЈЕ У ЦЕЉУ, БРАНИ РАД: „ЕЛЕКТРОХЕМИЈУ“

још раније али је остварена на почетку школске 1964/1965. године. У првој години такмичило се око 2.000 младина и девојака у области физике и хемије. Они су градили апарате или склапали апарате којима је доказиван неки закон, појава или феномен у поменути научним областима. На Првом савезном такмичењу било је 85 такмичара. Друга година постојања Покрета „Науку младима“ била је далеко плоднија. Покрет је обухватио, поред физике и хемије, и две нове такмичарске дисциплине: астрономију и биологију.

У предтакмичењима је узело активно учешће око 10.000 средњошколаца. И они су изградили такође разне уређаје и апарате. Ако овоме додамо ученике средњих и виших разреда основних школа у Хрватској, који су се у оквиру Покрета „Науку младима“ веома успешно такмичили у математици и у решавању математичких задатака из области физике, онда се тај број пење на више од 25.000.

Овогодишње такмичење, као и прошлогодисње, потврдило је циљеве Покрета „Науку младима“. Практични огледи, поготову ако се врше помоћу апарата које су млади експериментатори сами саставили, развијају научну радозналост и способност расуђивања, концентрисања пажње, истрајност у раду и што је најважније, способност стваралачког научног мишљења. На крају Покрета „Науку младима“ Југославије доприноси и заокруживању и обогачивању опште културе младих.

УЧЕНИК IV-7 РАЗРЕДА ПРВЕ ЗЕМУНСКЕ ГИМНАЗИЈЕ СТЕВО ПЉЕША, БРАНИ РАД: „ФИЗИОЛОГИЈА И ГРАЂА ЕНДОКРИНИХ ЖЛЕЗДА“ ПРЕД ДР РАДОСЛАВОМ АНЂУСОМ, ДОПИСНИМ ЧЛАНОМ СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ

ХУМОР

— А НА ОВОМ МЕСТУ СУ РАДНИЦИ КОЈИ СУ ПОСТАЛИ НАФТОВОД ДОБИЛИ САНДУК ПИВА.

СЕОБА ПТИЦА У МОДЕРНА ВРЕМЕНА

ЈОШ САМО 8 МИНУТА!

ПОКРЕТ НАУКУ МЛАДИМА

Ових дана је на Природно-математичком факултету Београдског универзитета одржано Друго савезно такмичење Покрета „Науку младима“ Југославије. У току три дана такмичило се 170 ученика школа другог ступња у овим научним областима: биологија (62), физика (52), хемија (52) и астрономија (4), из свих наших република.

То је било финално такмичење средњошколаца Југославије за школску 1965/66. годину у коме су победили најбољи који су стекли звање шампиона Југославије: за астрономију — Младен Ложаић, ученик III разреда Прве гимназије у Сарајеву, за биологију — Драгомир Скаберне, ученик IV разреда Пете ги

Коњ који је постао легенда

Даскора се у Америци могло чути да има само две врсте коња: Морганови потомци и остали коњи. „Морган“ је снажнији, бржи, издржљивији и паметнији од сваког другог коња на свету. Он је умиљат као маче, сигурних ногу као дивокоса а уз то је и леп.

Сви су ти „Морган“ коњи о којима је реч потомци славног Цустина Моргана, ждрепца који је био прилично малог раста, али необично снажан. Орао је земљу, вукао класе и на тркама остављао све противнике иза себе. Овај славни коњ добио је име по једном младом учите-

љу, Цустину Моргану, који је радио у варошици Рендолфу. Када је овај учитељ 1791. године дошао једном фармеру да узме новац који му је дуговао, овај му је уместо новца понудио свог двогодишњег ждрепца. Морган није био баш одушевљен тиме, али је сматрао да је боље ништа него ништа.

Поставши његов власник учитељ није баш много водио рачуна о ждрепцу и зато је радо прихватио понуду свог суседа да коњ ради за њега, да вуче балване а он ће га хранити и, чак, дати нешто и у готову. Већ после два-три месеца Морганов сусед

је причао по целој околини да није видео снажнијег коња, нудио је као опкладу сто долара да ће млади ждрепца победити и вучи сваког коња у околини.

Али ждрепца није показивао само изванредну снагу већ и брзину. Враћајући се једне вечери са посла Морганов сусед свратио је у кафану да нешто попије. Хвалећи ждрепца он је прихватио опкладу (балон вискија) да ће овај тући сваког коња и у брзини. И заиста, на стази дугој око 500 метара ждрепца је тукао свог ривала а после тога још тројицу и тако зарадио четири балона вискија за једно вече. Слава младог ждрепца убрзо се прочула надалеко.

Када је власник коња учитељ Цустин Морган умро, коњ је продат за дугове. У то време у околини је већ било доста њихових потомака. Средином 19 века готово се није могао наћи ниједан коњ у Новој Енглеској који није водио порекло од Моргановог ждрепца.

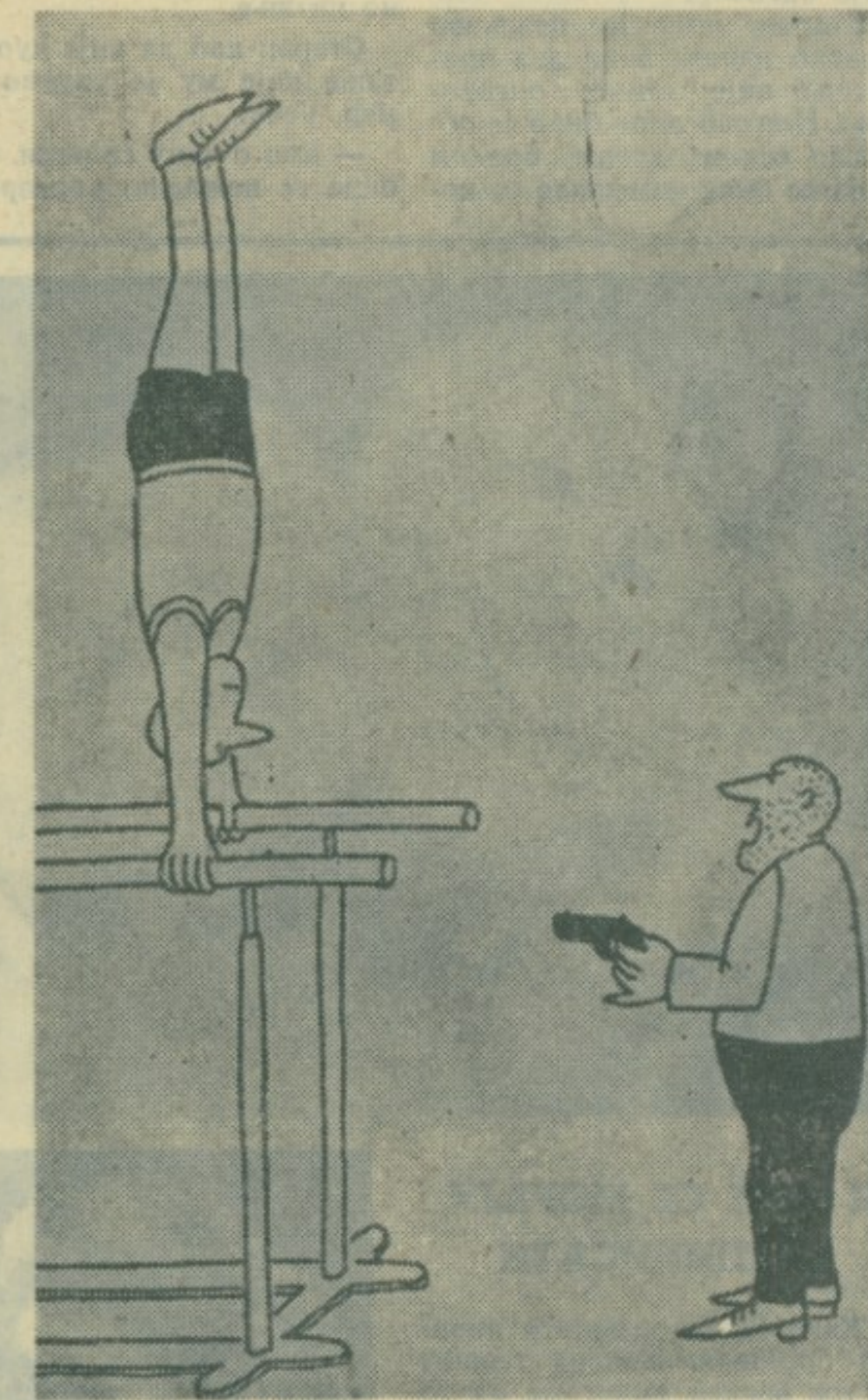
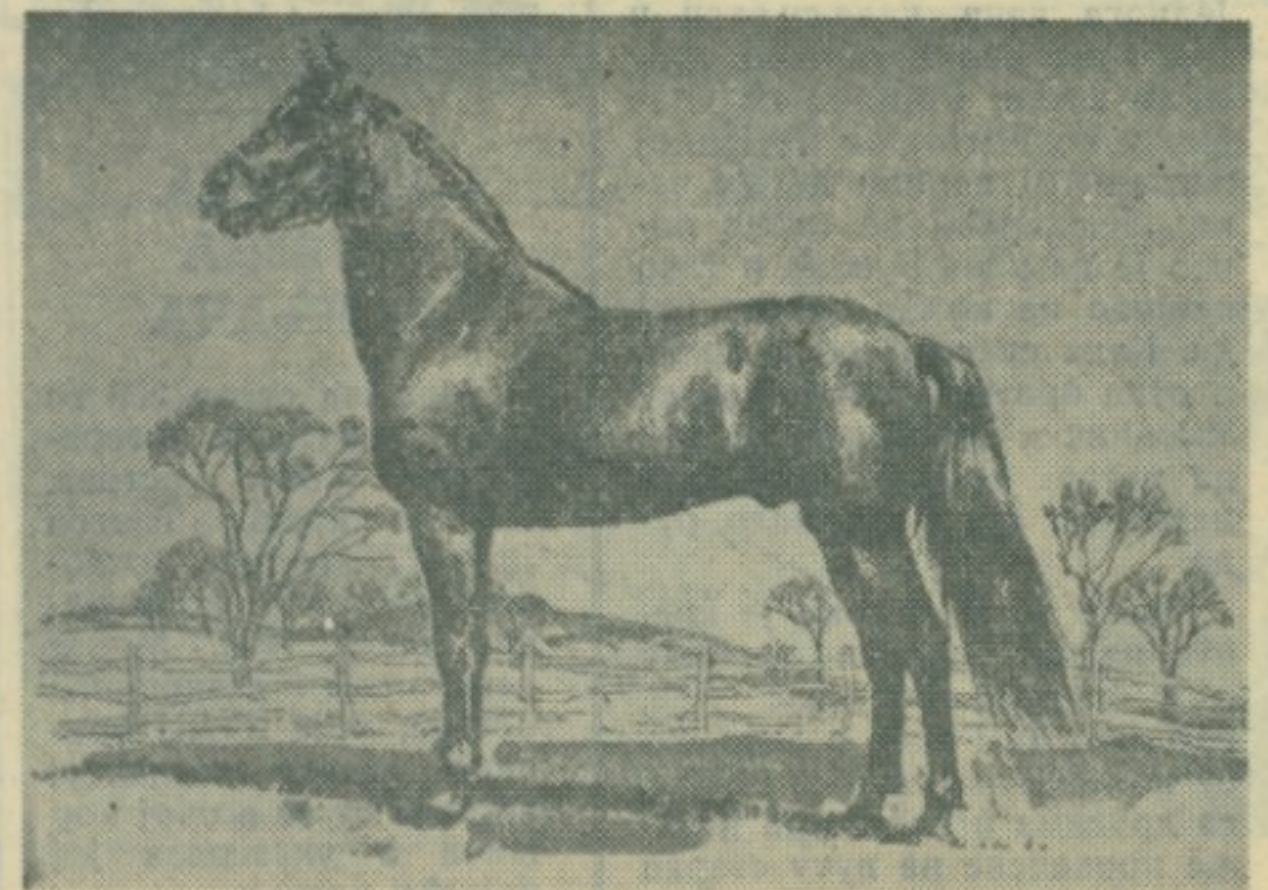
Сви његови потомци показивали су изванредне резултате као и њихов славни предак. Неколико њих се нарочито истакло. Пре свега ту је био славни Шерман, који је дошао на свет 1808 године. Као и његов „прадеда“ и он је био прилично малог раста али необично живах и снаважан. Задивљавао је све оне који су га видели на послу и није било коња у ближој и даљој околини који би се могао мерити са њим у вучи или брзини.

Међутим, Шермана је у сваком погледу надмашио његов славни син Црни соко. Он ниједном коњу није дозволио да стигне пре њега на

циљ. На свим тркама које су у то време одржаване у Новој Енглеској он је са лакоћом тукао све коње, како оне из Америке тако и најбоље енглеске коње који су довођени на трке. Међу његовим потомцима најславнији је био Етан Ален, познати светски шампион у касачким тркама. Од 35 трка добио је 33. Добио би и те две да није грешком возача скренуо са стазе. За њега и данас кажу да је био „најлепши, најсавршенији и најбржи касачки коњ који је икад виђен“.

За време грађанског рата у Сједињеним Државама северњаци су били формирали читав пук од 1100 Морганових потомака. Тај пук је учествовао у 75 борби и свуда показао изванредне особине. За Морганове потомке није било препрека. За време одлучне битке код Гетисберга тај пук је извршио напад на добро ушанченог непријатеља. Ево једног описа тог јуриша: „Држање коња било је величанствено. И поред страшне ватре они су јурили као на тркама и ниједан није покушао да скрене са свог правца. Падали су као снопље, али је формација остала недирнута. То је био најбољи напад икад извршен и то само захваљујући коњима.“

Морганови потомци дуго живе, век им просечно износи до 26 година. Сам Цустин Морган живео је 32 године и радио до последњег дана. Умро је од ране коју му је нанео један други коњ. Рачуна се да данас у Америци има око 15.000 Морганових потомака који поседују све карактеристике свог славног претка.

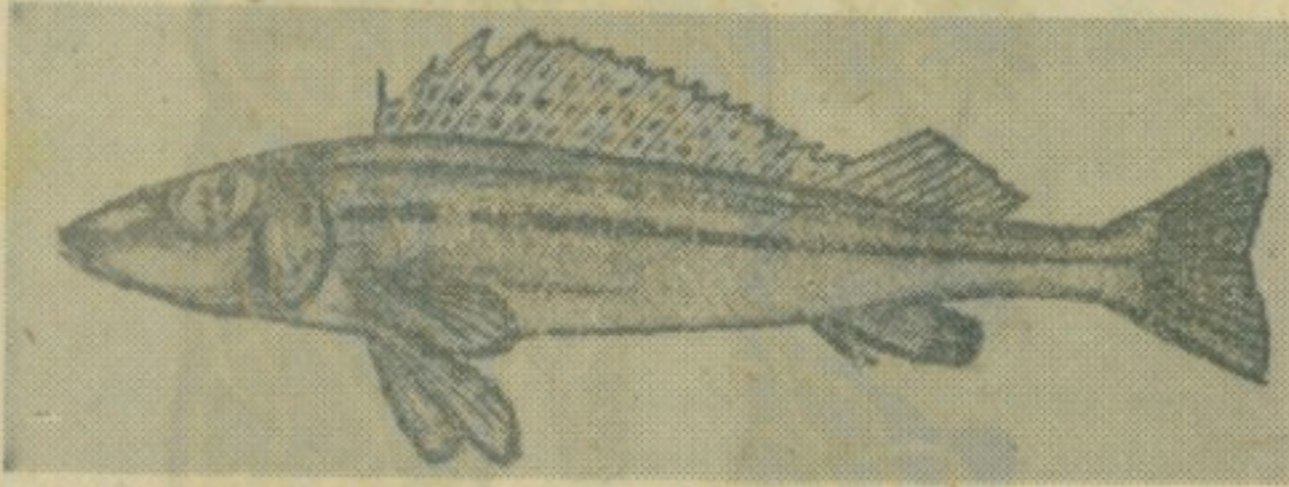

ТРЕНЕР: УВИДЕО САМ ДА ЈЕ ТО ИПАК НАЈБОЉИ НАЧИН ЗА ТРЕНИНГ

— ОН ЈЕ СТВАРНО НАЈСПОСОБНИЈИ ПРОДАВАЦ КОГА СМО ИКАД ИМАЛИ.

УПОЗНАЈМО НАШЕ РИБЕ

ПРУГАСТИ БАЛАВАЦ, КОГА РИВАРИ ЗОВУ „ШРАЦ“, ЖИВИ ЈЕДИНО У ДУНАВУ

Ако правом риболовцу-спортисти кажете да је „гречар“, он се може и увредити. Јер греч се тако да ко лови да је сигуран плен сваког почетника; највише га лове деца. У једном од пршћих бројева у коме је било речи о смућу, рекли смо да он спада у породицу греча али да за главу породице није наименован он, него његов много мањи рођак греч, који по мишљењу стручњака сједињује у себи све главне особине ове шарене породице.

Греч

Греч, кога зову и бандар, окуп а у јужним крајевима наше земље по латинском: оеркија, врло је честа риба код нас. Као и код свих чланова породице главна су му карактеристика два пераја на леђима, од којих предње има тврде жбиче и оштре боље на врху. Зато се ове рибе зову и тврдоперке.

Иначе, за греча се може рећи да је лепа риба. Боје је месинганожуте са 5—9 тамних попречних пруга. Крљуш

ти су му ситне, дубоко усађене у тело. Улепшавају га пераја: трбушна јаркоорвене боје, прсна жута, прво леђно сивомодро. У бистрој води те боје су светлије док су у дубокој води, обраслој дрезгом, тамније.

Готово у свим нашим низинским водама има греча, понегде чак и превише. Он воли мирнију и дубљу воду. Радо се задржава око потопљеног дрвећа, корења и камења у води, али га има и у барама обраслим трском, дрезгом и др. Код нас нема великих греча, просечно је ова риба дуга колико длан. У севернијим земљама има их који теже и преко килограма.

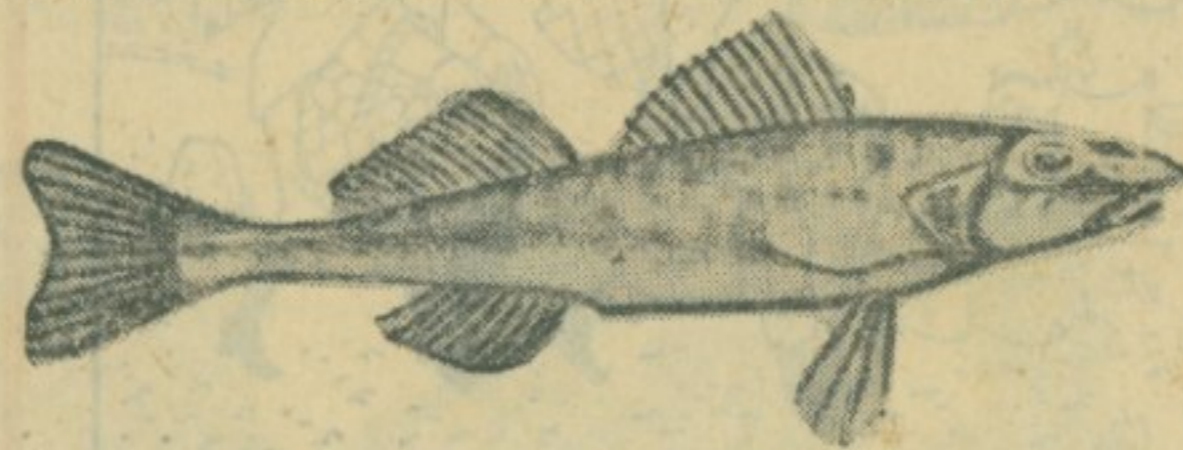
Пецање греча је лако, забавно и корисно. Он се тако рећи сам успева јер лако наваљује на удицу и обично је целу прогута. Лове га на глисту, сасвим ситну рибичу, парче рибе, али хоће да зграби и ситну варалицу. Ако пецарош наиђе на јато греча, може да их излови све до једног, јер у својој грамзивости и не примећују шта се деша-

ШАРЕНА ПОРОДИЦА ГРГЕЧА

ва. Месо греча, као и свих риба његова рода, одлично је за јело.

Накострешена риба

Најближи рођак греча је балавац, који је још мањи од греча. Очи су му велике и буљаве, тело покривено љига-

ВЕЛИКИ ВРЕТЕНАР

вом слузи, по чему је и добио своје не баш лепо име. За разлику од греча, нема попречних пруга преко тела, боје је маслинозелене са црним тачкицама по телу и репу. Убод његових бођи је врло болан, може да буде чак и отрован. Пред овим бођама повлачи се чак и прождрљива штучка.

Балавац је још лакомији и прождрљивији од греча. Ка

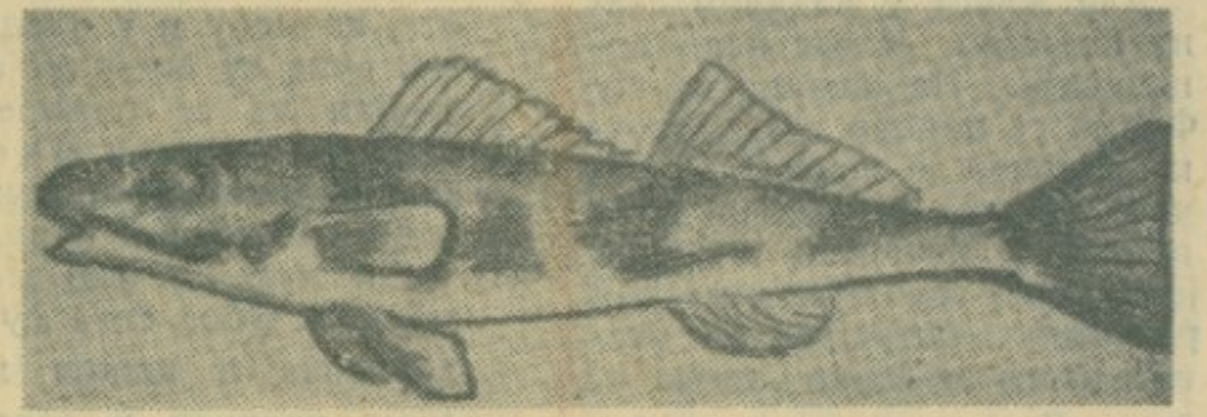
ко је уз то обично ситан, риболовци га не воле јер им досађује својим налетањем на удицу без обзира што је она велика а он мали. А када се извуче из воде, сав је накострешен па га зато у неким крајевима и зову: костреш.

Код нас од ове рибе нема ни-

ретка риба, која живи само у Дунаву. Слична је балавцу, само му је тело издуженије. Жућкасте је боје и дуж тела има три уздужне испрекидане црнице. Само понекад улови се који на удицу.

Вретенари

Вретенари, народ им је дао име које им тачно одговара, такође спадају у породицу греча. Има их два: велики вретенар, који нарасте до 30 сантиметара дужине, и мали вретенар који је упола мањи. Велики вретенар има јако издужено тело, троугласту спљоштену главу, боје је сивокуте. Мали вретенар има при крају сасвим танак реп, а репно пераје дубоко усечено. Попреко на телу оба имају тамне мрље.

МАЛИ ВРЕТЕНАР

Ове рибе држе се увек јаке матице. У Дунаву су врло ретке, нешто више их има у срењем току Саве и Драве. Код се деси да риболовац улови вретенара, он покупи прибор и одлази кући, јер постоји веровање — кад вретенар иде на удицу, друга риба неће. То има и своје објашњење: пред нагли надолазак воде и јако замућење вретенар прилази ближе обали.

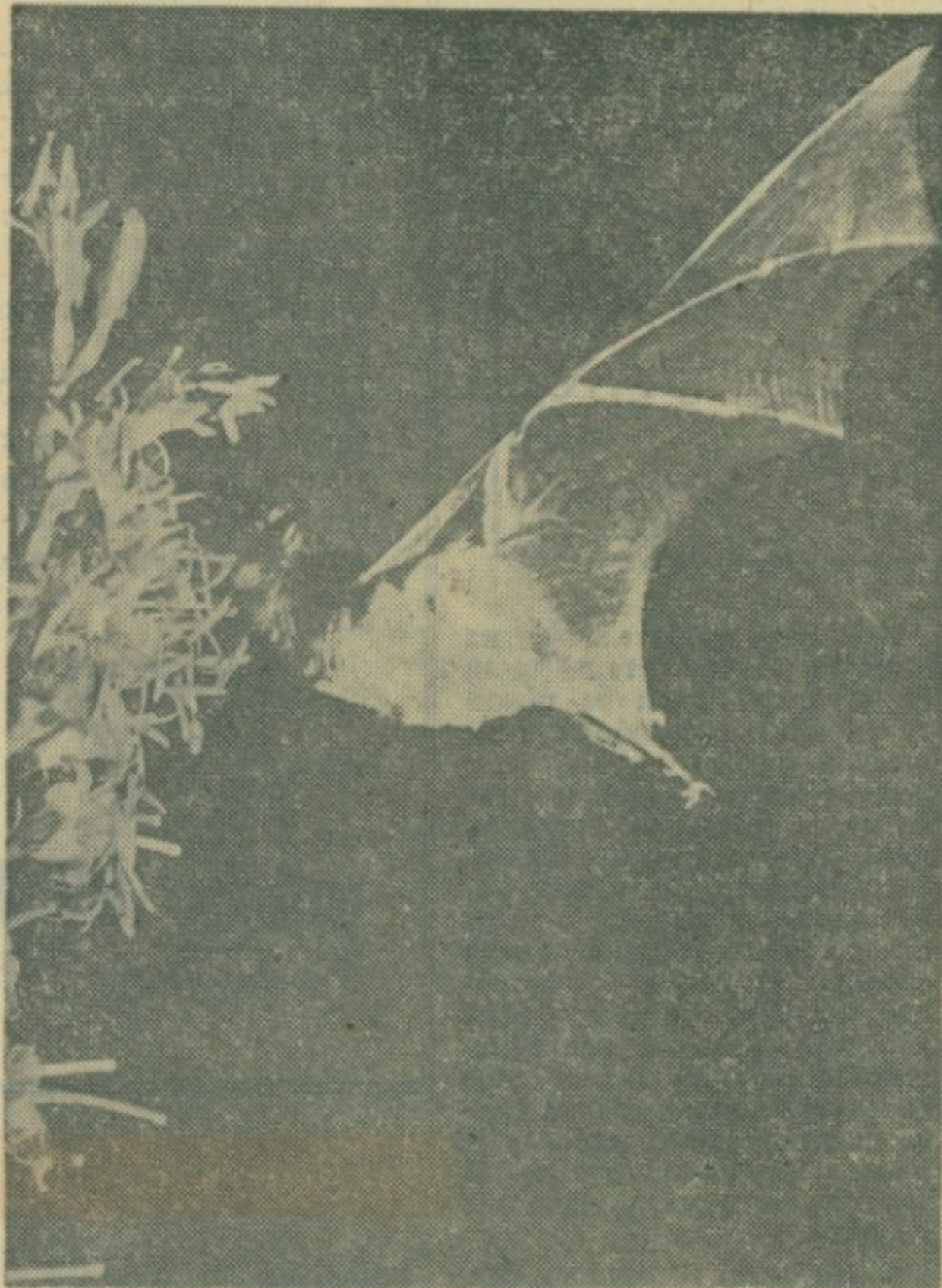
Месо вретенара је одлично. Дунавски рибари, кад га улове никад неће да га продају него се сами засладе њиме. Једноставно га запрету у врућ пепо да се испече, скину му кожу заједно са крљуштима, мало посоле и у слат појељу. Месо вретенара је заиста одлично: има укус печеног кестена.

НОЋНИ ПОСЕТИОЦИ ЦВЕТОВА

У природи постоји око 800 врста слепих мишева. Једни се хране инсектима, други воћем, загим малим животињама и птицама, неки чак и рибама. Постоји још једна врста слепих мишева која се храни — нектаром. То су такозвани дугоноси слепи мишеви. Назив дугоноси добила су по својој јако издуженој њушци. Они имају врло дуг језик прекривен многобројним квржицама преко којих упијају нектар и сакупљају поленов прах.

У жељи да што боље испитају живот ове врсте слепих мишева амерички научници Лендер Кокрам и Бријус Хејворд посетили су познату пећину Колосал у Аризони. Изабрали су ту пећину због тога што се у њој сакупљају ко лоније женки дугоносних слепих мишева. Каткада их има и преко 2.000. Крајем маја женке дугоносних слепих мишева доносе на свет по једно младунче. Пред вечерње полетање у потрагу за храном женке своју младунчад просто окаче на зидове пећине тако да подсећају на огроман висећи грозд. Враћајући се ујутру свака мајка непогрешиво проналази своје младунче.

Када после месец дана малишани поодрасту, они одлећу из ове пећине и придружују се другим колонијама слепих мишева. Доласком хладнијих дана дугоноси слепи ми-

шеви одлазе на југ где има цветова преко целе зиме.

Ови слепи мишеви долазе до нектара на два начина: спусте се на врх цветне дршке а затим забоду што дубље могу свој нос у цвет. Други начин: јако се приближе цвету и извесно време лебде над њим. За време овог лебдења које не траје дуже од 1—2 секунда завлаче њушкицу у круницу. Затим одлећу да би се поново вратили до цвета. То чине док не посишу сав

нектар. У овим тренуцима подсећају на колибрија.

Да би доказали да се дугоноси слепи мишеви заиста хране нектаром, научници су у један цвет агаве сипали шећерни сируп. После посете дугоносних слепих мишева овом цвету, утврдили су да је шећер поједен.

И на крају да додамо још нешто о овим слепим мишевима: летећи од цвета до цвета они веома успешно врше опрашивање.

ОВЧАРСКИ ПСИ ПОМАЖУ ТЕКСТИЛНУ ИНДУСТРИЈУ

У свим крајевима света на пространим заравнима, пустињама и планинским обронцима, свуда где се одгајају већа стада оваца причају се многобројне приче о овчарским псима у које је, понекад, тешко веровати. Колико пута чобанин и не зна да му нека овца недостаје а пас то зна и одлази да је тражи. Неки чобани верују на основу тога да пас зна да броји! Један чобанин прича како се његов пас изгубио и пуна два дана није дошао. За то време он је јурио за једним аутомобилом чији су путници украли из стада једно јагње. Када их је на крају стигао толико је лајао да је на крају и полиција морала да се умеша. Лопови су говорили да су купили јагње, а пас је и даље упорно лајао покушавајући да отме јагње. Полицији се то учинило сумњиво. Испитали су случај и утврдили да је јагње заиста украдено.

Прошле године један фармер купио је 300 оваца. Терајући их према свом ранчу уз пут је изгубио једног од својих паса и пет оваца. Верујући да им се нешто десило, фармер је наставио пут гоњећи остале овце. Када је стигао до свог ранча и сместио овце, појачао је коња и пошао да види шта се десило са његовим овцама и псом. После дана хода срео је пса ко-

ји је полако терао пет изгубљених оваца дозвољавајући им уз пут да помало пасу да би могле издржати пут. Касније се фармер уверио да је пас пред ноћ појио овце а он да бдио над њима у току ноћи да би их сачувао.

У Црвеној пустињи јужног Вајоминга налази се стадо које броји око сто хиљада оваца. Њега чува око 200 паса. Стадо проводи лето у планини док се зими спушта у јужне равнице где презими у старим вагонима. Чобани такође презиме у вагонима у којима се налазе пећи јер је зима у тим пределима доста оштра. Пси спавају испод вагона и зато је потребно да буду отпорни. Зими пси дежурају по 16 часова дневно. Често су им ноге кржаве од оштре коре која се нахвата по снегу. Када се овце у пролеће пусте из вагона, почињу да јуре у свим правцима. Да нема паса чобани никад не би успели да их прикупе и одржавају на окупу.

Када наиђе сезона јагњења и пси и чобани раде даноноћно. Оварски пси често су веома нежни са јагањцима и понекад се може видети ова слика: пас полако њушком гура јагње у жељеном правцу. При томе пси имају пуно стрпљења старају се да их не прешоре јер знају да су јагањци нејаки за дужи пут. У случају када је неко јагње исуви-

ше слабо па не може да иде, пас почне да лаје и на тај начин дозива чобанина у помоћ. У таквим случајевима пас је у стању да остане крај њега и дан-два све док се чобанин не појави. При томе он доноси јагњету траву или неку другу храну.

Чак и највећа вејавица није у стању да збуни доброг чобанског пса. Тако је један чобанин голио своје стадо од три хиљаде оваца уз помоћ само једног пса. Вејавица је била страшна тако да се слабо шта видело. И док је чобанин голио овце десно верујући да иде у добром правцу докле је пас први пут у свом животу почео да противречи свом газди и да гони стадо лево. Видећи да не може ништа да учини против пса чобанин га је пустио да гони стадо где хоће. Убрзо су наишли на вагоне и сместили се. Да није било пса или да је он послушао свог газду свице биле изгубљене у снежној мењави јер би промашили вагоне и ко зна како би их пронашли. Зато није чудно што је сваки чобанин увек спреман да остане гладан да би дао и последње парче хлеба псу. Исто онако као што је пас спреман све да учини за свога господара, чобанина.

Трава у боји

У Канади ће ускоро бити испробано средство за бојење траве. Боја је, наравно, зелена, и треба само да учини травњак интензивније зеленим. Произведени су и други тонови боја као ружичаста и пурпурна! Четири литра овог концентрата разређи се у води у размери 1:10 и помоћу апарата за прскање распрши преко травњака или шипрага. Ова количина довољна је за површину од 250—300 квад-

ратних метара а осуши се у року од три часа. Боја је за биљке нешкодљива и траје четири месеца.

Једино оправдање за ову лудост треба тражити у несташици воде која сваког лета влада у неким америчким градовима и тад је забрањено заливање травњака. Обојени травњаци и без заливања неће пожухти — осим ако се неком не допадне жута боја па их тако не обоји.

ГРЕШКА ВЕЛИКОГ ФИЗИЧАРА

Када је једне зиме, необично јаке за Рим, у стану физичара Енрика Фермија постало неиздржљиво хладно, његова жена је предложила да ставе дупле прозоре. Сваки практичан предлог научник је волео да најпре теоријски провери. Тако је учинио и тада. Узео је оловку и стао да израчунава колико хладног ваздуха може да продре споља кроз пукотине прозорског рама и колики је његов утицај на собну температуру. Бројке су зачудиле Фермија: продирање спољашњег, хладног ваздуха било је ништавно.

— То се само нама чини да је у кући хладно — умиривао је физичар своју жену. — Математика каже да није тако.

Али живот у хладном стану постајао је све неподношљивији. На женину молбу Ферми се поново латио оловке и почео је поново да рачуна. И тада је открио да је приликом рачунања начинио једну малу грешку: у десетом разломку погрешно је ставио зарез за једно место улево. Двоструки прозори били су свечано постављени.

ОТВОРЧИ ОЧИ

Туристичка сезона је у јулу. Сва туристичка места, на мору и у планинама, пуна су људи који су дошли да се одморе од године дана рада. И у овом малом, старом граду; са средњовековним замковима и кулама, има много туриста. Због тога су деца, бака и њихов мали пијан да тамо понуде своју робу. Видите их како се приближавају градским вратима.

Посматрајући ову слику запазили смо да многи предмети и детаљи нацртани на њој почињу словом „к“. Успели смо да откријемо 21 такав предмет. Можда ћете ви наћи још који? Ево које смо ми пронашли:

Одговор:

вчпч
длпвк 'ввтом 'ввчлпвк
'ввчк 'ввчлпк 'ввчлпк
пчпч 'ввчк 'ввчк 'ввчк
'ввчлпк 'ввчлпк 'ввчлпк
кчпчпчк 'ввчк 'ввчлпк
вчлпк 'ввчлпк 'ввчлпк

Оаза и фатаморгана

Арабљанин је цео дан лутао пустињом. И он и његова камила већ су уморни, жедни и чезну за оазом. Путник зна да се оаза с цистерном мора налазити негде у близини. Само где?

Можете ли да му покажете пут и помогнете му да стигне до оазе, да не крене према фатаморгани чија му треперава и примамљива слика лебди пред очима.

Најстарији календар Словена

На једном суду за воду из 4. века пре наше ере, пронађеном у једном хунском гробу, (чува се у Историјском музеју у Кијеву) налази се најстарији календар Словена. На бокалу је насликан календар који је важио 1600 године, почињао је са 2. мајем, даном Нове године старих Словена. До ових закључака дошао је Борис Рибак, члан Совјетске академије наука.

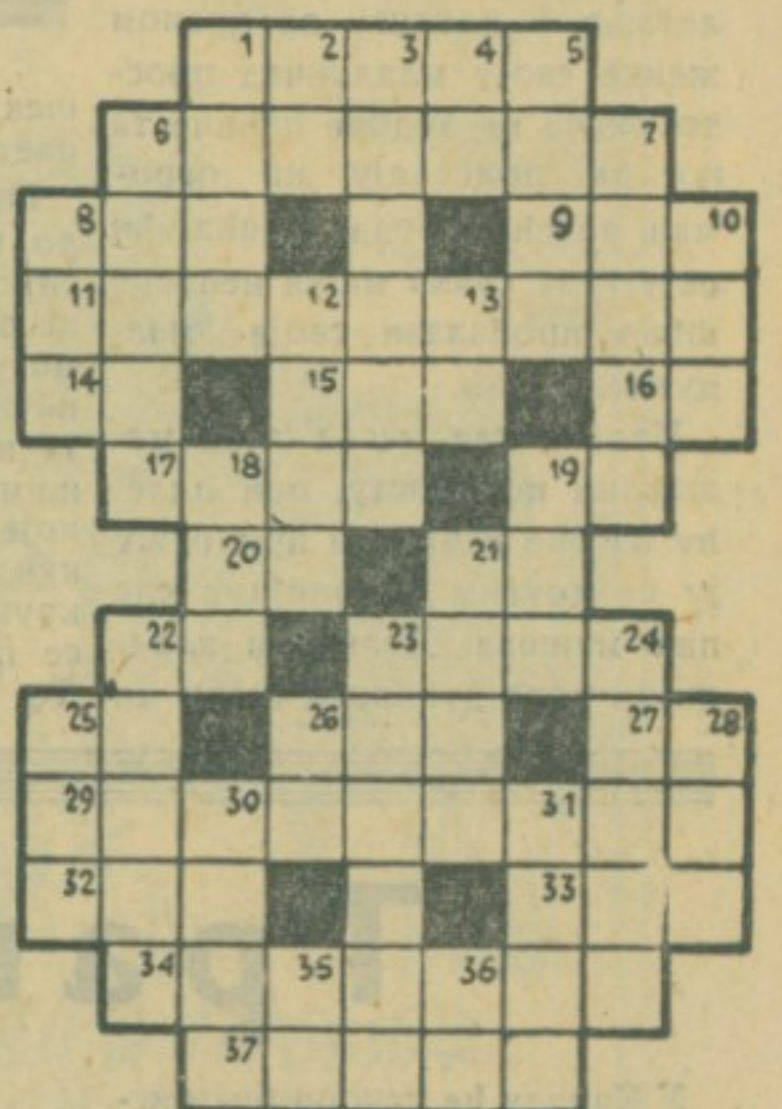
НАСЕЉЕ СТАРО 450.000 ГОДИНА

При археолошким ископавањима у Вертеслешу, у Мађарској, открили су насеље старо 450.000 година. Осим каменог оруђа нађене су животињске и људске кости, горњи део потиљака неког човека, два млечна зуба. На основу ових налаза антрополог др Андер Томас сматра да су становници овог насеља свакако били блиски сродници пекишког човека.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) француски књижевник („Жан Кристоф“), 6) савремени совјетски књижевник („Тихи Дон“), 8) река у Шрој Гори, 9) боља, 11) име и презиме француског књижевника („Куга“), 14) негација, 15) опак, 16) хемијски знак за алуминијум, 17) подручје, 19) два сугласника, 20) скраћеница на лекарским рецептима, 21) хемијски знак за радијум, 22) хемијски знак за сребро, 23) полски шатор, 25) име глумца Монтана, 26) наша творница аутомобила, 27) скраћеница за аутомобилу покрајину, 29) сингма, 32) немак, 33) престоница старе Аргонде, 34) једна од САД, 37) назив.

Усправно: 1) геометријска слика, 2) данска мера за количину у комадима, 3) летовалиште у Истри, 4) узвик, 5) музички знак, 6) један од највећих немачких песника (1759—1805), 7) брдито полуострво у бокељском заливу, 8) текстилна биљка, 10) река Африци, 12) старогрчки баснописец, 13) уштити заменица, 18) јединица за рад у физици, 19) оквир, 21) део тела, 22) планина у близини Београда, 23) софа, 24) река у Славонији, 25) позади, 26) показна заменица, 28) острво у Јадранском мору, 30) народ келтског порекла, 31) мрак, 35) део коњске опреме, 36) немачки предлог.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Сабо, 5) Фли, 9) Пратолини, 10) АНСА, 11) о-

МАЛИ КЛОВН

Наш мали пријатељ очајава у свом кавезу и пита се да ли ће папагају поћи за руком да га некако ослободи. Размажени мајмун уживао је у невољи малог клоуна и стално му се изругавао. Међутим, жена једног од циркусних артиста заволела је одмах малог клоуна и желела је да га некако утеша због изгубљене слободе. И као добра домаћица одлучила је да му умеси колачиће. Тесто је већ замешено и она „модлама“ даје колачићима разне облике. Њеда вештина заинтересовала је малог заробљеника и он са занимањем посматра како она то ради.

— Погледај — рече му она. — Изгледа да сам се приликом вађења колачића забавила. Желела сам да од сваке врсте направим по два комада. Али ето, догодило се да сам направила три иста колачића. На крају ми није остало доста теста па сам последњом „модлицом“ могла да извадим само један. Ако успеши да пронађеш та четири колачића добићеш их, обилно посуте шећером, чим буду печени.

Мали клоун читавог тог дана ништа није јео и био је веома гладан. Помозите му да нађе она четири колачића и бар донекле утоли глад.

Одговор:

„Ј“ ввчк лон
-вчкпш жпчкк вчк ичкк нчк
-чк кчкк в чччккк нчк вчк
вчччкк лчкчкк к вччччкк

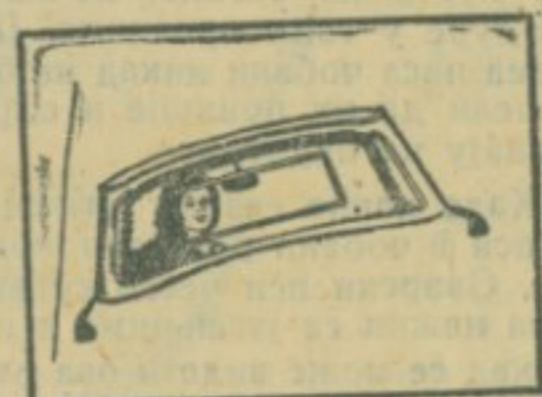
ЗБОГ ДЕЦЕ

У главном граду Перуа, Лими, улици семафор удешени су тако да доже светле „дрвено“. Тиме су саобраћајне власти изашле у сусрет деци да могу туристима, док они чекају на „слободан пролаз“, да продају разне ситуације: новине, слаткише и као сувенире гумене главе староседелаца Индијанаца.

НАПРАВИ САМ

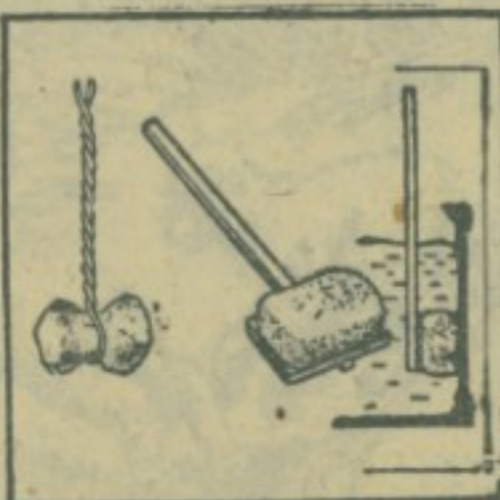
Мали савети — велика помоћ

Стара, ислужена четкица за прање зуба може још да послужи али... као кука за вешање. Одстраните са четкице преостале длачице па на њеној полеђини, тј. на глаткој страни, пробušите сврдлом два мала отвора да бисте куку, кад буде готова, могли да закуцате у зид или, на пример, на врата у купатилу. Затим дршку четкице спустите у врелу воду и држите је

њег прозора и пажљиво преко њега прелачите длановима све док испод њега не „истерате“ све ваздушне мехуриће и воду. Затим по ободу залепите селотејп, папир који се може добити у свим књижарама, и најзад преко тих трака пређите четкицом замоченом у интролак. Можете бити сигурни да се задње окно више неће замагљивати.

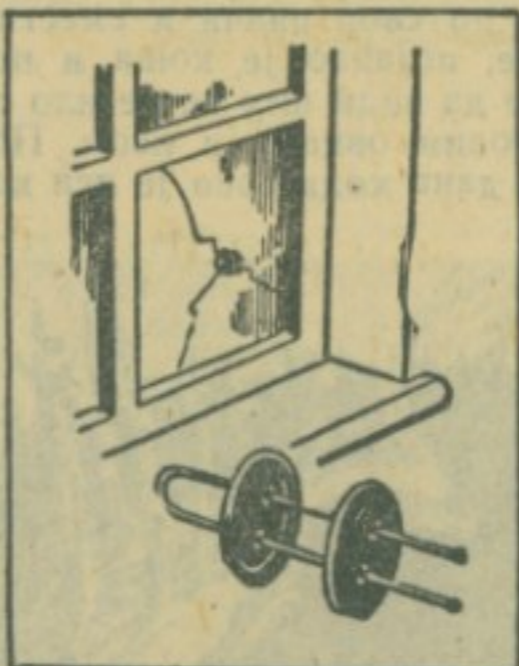
Приликом чишћења кућног акваријума од зелених наслага по зидовима не морате да из њега излијете воду и пресељавате његове „становнике“

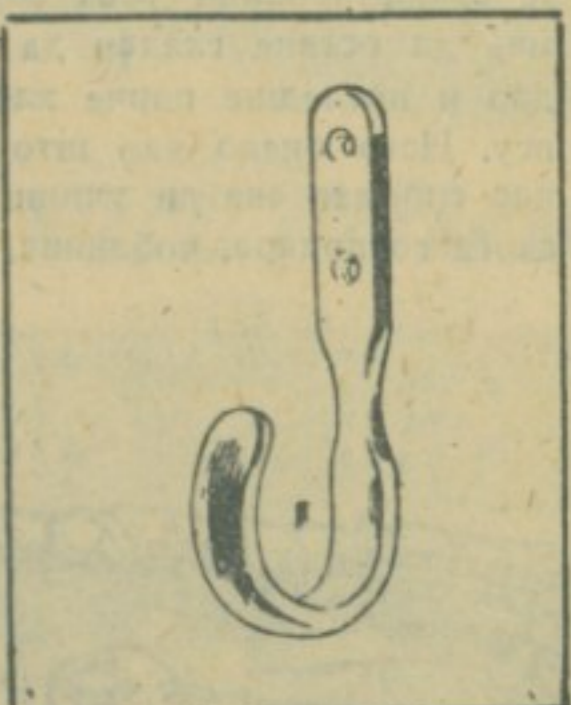
— ако направите ову малу по моћну алатку. На комадићу шперплоче чије су димензије осам са десет сантиметара за-

лепите с једне стране комадић сунџера а с друге прикуцајте дршку. Дршку можете начинити и од комада обичне или изолиране жице — као што се види на цртежу.

Напукло прозорско окно је најбоље заменити новим. Али, то није увек могућно. У том случају покушајте да привремено „залечите“ стакло. За то вам је потребна једна танка укосница за косу и два дуг-

мета. Крајеве укоснице провучите најпре кроз рупе на дуг мету а затим, пажљиво, кроз пукотину разбијеног окна. Во дите рачуна да прстенасто ис пупчење по ободу дугмета буде окренуто према стаклу и да на њега налаже. С друге стране окна надените на укосницу друго дугме, а затим уврните њене крајеве. Разбије но окно неће се распасти, а поред тога прилив хладног ваздуха споља биће смањен.

у њој све док не омекша. Тада вам неће бити тешко да је пласнатим клештама савијете и дате јој потребан облик. Кука је готова.

Задње стакло на аутомобилу конструктори не постављају због тога да би кола изгледала лепша. То окно дозвољава возачу да контролише пут иза себе. Али, када је време хладно то окно се замагљи и пут нестаје из возачевог вида. Али, тој се незгоди може лако доконачити.

У ИСТРАЖНОМ ЗАТВОРУ

ГЕСТАПОА

Двадесетогодишњи Пол Камфен, командант једног француског партизанског одреда, провео је годину дана под истрагом Гестапоа не одавши ниједног свог друга и поред невиђене психичке и физичке тортуре којој је био подвргнут

Животна историја сиромашног младића из Париза Пола Камфена, поручника француског партизанског покрета спада у ред најпотреснијих докумената прошлога рата. Заједно са браћом Морисом и Ренеом, Пол је дао све од себе за слободу Француске.

Још као тринаестогодишњи дечак постао је члан Комунистичке омладине Француске, а касније и секретар рејонске омладинске организације. По четком 1939. године, Пол Камфен одлази у добровољачки одред француске војске и бори се на положајима против немачке нацистичке армије. Последњи се повлачио са положаја и чим је Француска капитулирала, наставио је да се бори у партизанским редовима француског Покрета отпора. Од октобра 1940. године, заједно са својим браћом Морисом, бори се против Немаца. Двадесет првог јуна 1942. године поручник Пол Камфен постаје командант партизанског одреда „Инас Имбло“ код пуковника Димона.

Полов илегални одред страх је и трепет за немачку окупаторску полицију у околици Па де Калеа, Арданса и других места.

Гестапо ништа није сазнао

Непријатељска и квислиншка полиција непрестано су расписивале потернице за браћом Камфен, али им нису могли ући у траг. После дугих потера, ујутро 24. октобра 1942. године, један одред немачке и француске полиције почео је да претражује село јер им је било јављено да се у њему налазе припадници Покрета отпора. Када су опколили кућу у којој се налазио Пол са друговима, отпочела је борба која је трајала до 9 часова увече. Полиција га је непрекидно позивала да се преда, а Пол је на то одговарао ватром из аутомата.

У тренутку када је покушао да побегне, полицајац Далан га је ранио у бедро и колена. Иако рањен Пол је покушао да се извуче. Ухва

тили су га и пребацили у централни затвор у Лилу и десет часова га непрекидно

психички. Упорно су захтевали да им каже где се налази пуковник Димон. Када је он категорички одбио да одговори, обесили су га за зглавкове руку и пет часова непрекидно тукли.

— Ја сам комуниста и ништа вам нећу рећи — понављао је Пол Камфен.

било узалуд. Четири дана му нису дали храну али су му је неколико пута дневно показивали. Два и по месеца су га држали у мрачној ћелији и ниједанпут му нису дозволили да види светлост нити су му превијали ране. Упркос свим мучењима, када су му доводили његове другове да

мучили. Пол није хтео да каже ни како се зове. Наставили су са страшним мучењем после чега је Пол признао своје име али ништа више није хтео да каже. Провео је четири дана у мучилишту. Одбио је да ода ниједног свог друга.

Када су истражни органи Гестапоа видели да је Пол чврсто решио да не говори, пребацили су га у болницу где је шест дана лежао у дубокој несвести. После три месеца лечења пребацили су га у робијашницу у Лосу. Ту су одмах наставили да га испитују мучећи га и физички и

Потом су га разапели на гвоздене полуге пола метра изнад земље, али ни то није помогло. Гестапо је упорно понављао иста питања, а Пол је упорно одбијао да на њих одговори.

Веран Партији

— Проговорићеш! — рекао му је један полицајац.
— Гестапо нема снаге да ми изнуди одговор! — рекао је Пол са осмехом.

Ставили су му електричну кацигу на главу, пустили струју и тукли га воловским жицама неколико часова. Све је

их препозна, Пол је упорно одбијао да каже да их је никад у животу видео.

Седам месеци је остао у самци, непрекидно мучен. Записници његових иследника остали су празни. Покушаји да му се потуре лажна признања и фалсификована документа о доказима његовог илегалног рада, пропали су. Пол Камфен се није могао сломити.

Полов брат Морис, такође познати француски партизански борац, био је мучен у другом затвору Гестапоа и стрељан је, али је остао веран идеји за коју се и борио.

Шестог октобра 1943. године, после године дана проведене у истражном мучилишту Гестапоа, Пол је ноћу изведен на сушење заједно са петорицом својих другова. Сви су осуђени на смрт. Пркосно је немачком суду, певао је и смејао се. Рекао је да је још млад и да сматра да није учинио онолико колико је могао за слободу Француске и када би поново започео свој живот, започео би га као и први пут.

О песмом у смрт

Седамнаестог октобра 1943. године Пол је написао потресно писмо у којем је описао све муке у истражном затвору Гестапоа. У 21. години живота, окованих ногу и руку написао је: „Поносим се тобом, моја велика Комунистичка партија, поносим се твојим храбрим борцима који умиру сваки дан, а да ништа не одају непријатељу. Поћи ћу на стрељање, певаћу Марсељузу и Интернационалу срца пуна радости, јер видим како тевтонске хорде узмићу под ударцима храбре Црвене армије, видим отпор наше земље и своју Партију јачу не го икада.

... Није ми жао да умрем... Поздрављам хероје слободе, међу њима Жилијана Рапиноа, Шарла Дебаржеа, Ожистена Ломбера, Жила Димона, Армана Пилара...

... Не треба нас оплакивати него подићи још више заставу борбе. Ви хете нас осветити, другови. Они који су умрли и они који ће умрети, захваљују вам...

... Оставићу свој млади живот да би деца Француске била слободна и срећна. Нисам издао ствар своје Партије. Одлазим с осмехом на лицу и песмом на уснама; не плашим се смрти.

Збогом, другови партизани! Збогом млади комунисти. Збогом моја Партија! Збогом моја лепа домовино!... Живела Комунистичка партија! Живела Француска! Пол Камфен.

Тринаест дана касније, 1. новембра 1943. године, Пол је заиста храбро подигнуте главе с песмом и осмехом изашао на стрељање.

Партизански поручник и командант одреда Пол Камфен, спада међу најлепше личности француских бораца и комуниста прошлога рата. Његово име представља синоним храбрости и борбе за слободу Француске.

Јесте ли већ чули га...

... фазани воде по рекло из Азије. У Европу су их с Кавказа пре нели Турци.

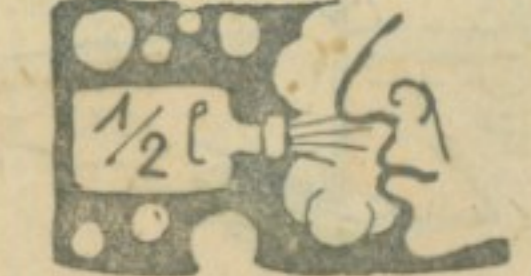
... у морима и океанима живи више од

150.000 врста животиња, од тога 16.000 врста риба.

... амерички филмски глумац и играч Фред Астер зове се у ствари Фредерик Аустерлип. Аустерлип је немачки назив за Славков (у близини чехословачког града Брна) где је 2. децембра 1805. године Наполеон победио удружену аустријску и руску војску.

... одрастао човек просечно удахне при

сваком удисању пола литра ваздуха.

... у Нормандији партизи још и данас употребљавају штуде да би имали што шири видик и што боље мотрили на своја велика стада. Сваке године они приређују традиционалну трку на штудалама.

... шездесет одсто аутомобилских несрећа у

свету догађаја се због превелике брзине.

... лисне ваши се толико брзо множе да би за неколико месеци уништиле све биљке на нашој планети. Срећом, већину биљних ваши поједу њихови природни непријатељи.

СВЕ ВИШЕ АУТОМОБИЛА

Нема сумње да је човечанство дубоко загазило у еру аутомобилизма. Број аутомобила је у сталном и све већем порасту. По статистикама Уједињених нација већ ове године јуриће

друмовима света 200 милиона моторних возила од чега три четвртине отпада на путничка кола. Број моторних возила у сталном је порасту не само у индустријски развијеним зем-

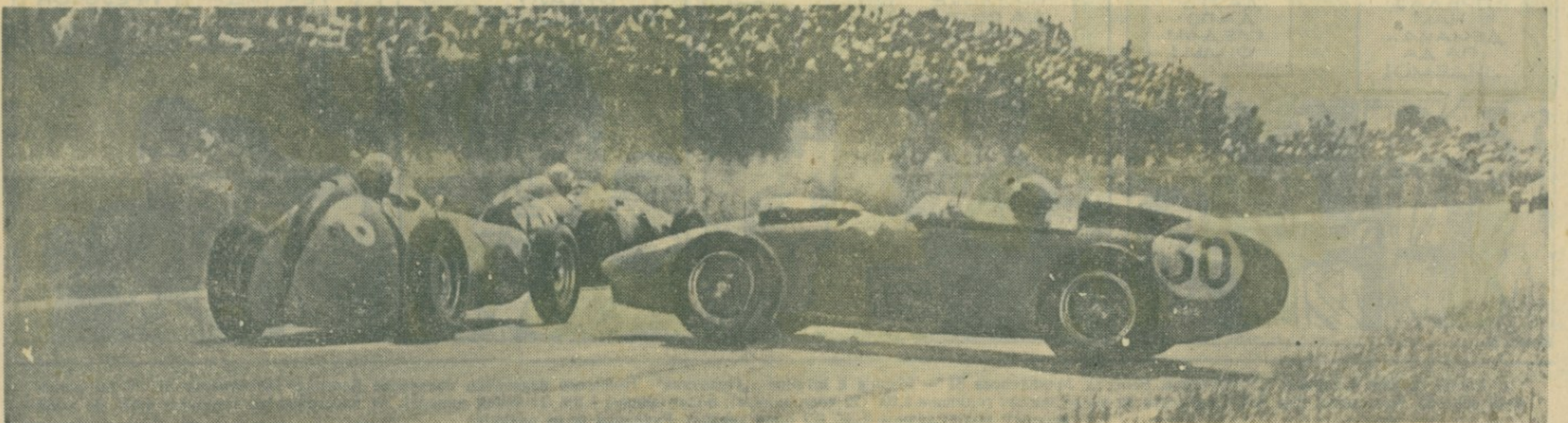
љама него и у земљама којима тај развој тек предстоји. Али, повећани саобраћај узрок је и многим невољама. Улице великих градова постају претесне, све је већи број саобраћајних удеса и несрећа

на друмовима. Број жртава аутомобилизма из дана у дан расте. Само у Западној Европи, опет по статистички Уједињених нација, број смртних случајева у саобраћајним несрећама износи годишње

преко 80.000 мртвих и 1,7 милион повређених. Од укупног броја пострадалих 38% долази на возаче, 31% на пешаке, 21% на возаче мотоцикла и мопеда, а то је највећим де-

лом омладина, и 10% на бициклисте.

Најефикаснија средства за смањење несрећа су: повећање возачке културе за возаче и опрезност и пажња за пешаке.

ЦОНИ ХАЗАРД ФРЕНК РОБИН

